

V. KONIUNKTURA W BUDOWNICTWIE

1. Omówienie wyników

1. W I kwartale 2020 roku wartość wskaźnika koniunktury (IRGCON) w budownictwie jest ujemna i równa -11 pkt. W porównaniu z IV kwartałem 2019 r. zwiększyła się o 0,3 pkt, lecz jest mniejsza o 7,8 pkt od wartości sprzed roku. Trwająca od dwóch lat tendencja spadkowa nieco wyhamowała. Na koniunkturę budowlaną w pierwszym kwartale korzystny wpływ miała wyjątkowo łagodna zima. Potwierdzają to ankietowani przedsiębiorcy, umieszczając warunki pogodowe dopiero na 7 miejscu listy 10 głównych barier działalności budowlanej. W pierwszych kwartałach lat 2019, 2018 i 2017 bariera ta zajmowała miejsca, odpowiednio: trzecie, drugie i czwarte.

Wartości wskaźnika koniunktury obliczane dla sektorów prywatnego i publicznego są równe odpowiednio: -8,6 i -21,9 pkt. W porównaniu z I kwartałem 2019 r. w sektorze prywatnym nastąpił spadek o 5,7 pkt, w publicznym zaś o 18,6 pkt. Podobnie jak w poprzednich kwartałach silne zróżnicowanie koniunktury obserwuje się w układzie regionalnym. Obecnie najwyższą wartość wskaźnik przyjmuje dla makroregionu północnego (11,6 pkt). Bardzo niskie wartości wskaźnika odnotowano dla makroregionu południowo-zachodniego (-33,4 pkt) oraz wschodniego (-25,3 pkt). Wysoki spadek wartości wskaźnika w porównaniu z I kwartałem 2019 r. zanotowano dla makroregionu wschodniego (o 32,7 pkt). Niskie wartości IRGCON zarejestrowano również dla przedsiębiorstw publicznych, w szczególności dla zakładów powstałych po 1989 roku (-26,1 pkt) oraz zakładów o liczbie zatrudnionych do 100 osób (-22,8 pkt). Najwyższą wartość wskaźnik koniunktury przyjął dla grupy krajowych zakładów prywatnych, nienależących do osób fizycznych (12 pkt).

2. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość produkcji w sektorze prywatnym jest o 10,7 pkt mniejsza niż w I kwartale 2019 roku, a w sektorze publicznym zwiększyła się o 5,0 pkt. Wartość salda ogółem wynosi zaś -37,2 pkt i jest niższa niż rok wcześniej o 9,5 pkt. Duży spadek wartości salda w porównaniu z I kwartałem 2019 roku, równy 23,2 pkt, zanotowano dla zakładów o zatrudnieniu ponad 100 osób. W styczniu spodziewany był wzrost wielkości produkcji w drugim kwartale roku; wartość salda prognostycznego w ujęciu ogółem jest równa 25,8 pkt, dla sektora prywatnego 25,2 pkt, a dla publicznego 25,3 pkt.

3. Zmniejszyła się również wielkość zamówień, zarówno ogółem jak i eksportowych. W porównaniu do I kwartału 2019 roku wartość salda ogółem obniżyła się o 13,6 pkt, a salda zamówień eksportowych aż o 54,1 pkt. Znaczny spadek wartości salda w skali roku, o 26,2 pkt, odnotowano dla przedsiębiorstw publicznych. Wzrost poziomu zamówień zanotowały jedynie zakłady zajmujące się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (wartość salda jest wyższa niż rok wcześniej o 13,4 pkt). W styczniu uczestnicy badania przewidywali, że poziom zamówień w drugim kwartale wzrośnie.

4. Zmniejszyło się wykorzystanie mocy produkcyjnych firm budowlanych. Obecna wartość salda w ujęciu ogółem wynosi -19,7 pkt, dla sektora prywatnego -14,7 pkt, a publicznego -47,6 pkt. W porównaniu z pierwszym kwartałem 2019 r. nastąpiła nieznaczna poprawa – wartość salda zwiększyła się o 1,3 pkt. W styczniu spodziewany był wzrost wykorzystania mocy produkcyjnych w budownictwie; wartość salda prognostycznego jest równa 14 pkt.

5. Obserwujemy zahamowanie spadkowej tendencji cen usług budowlanych. W ciągu roku wartość salda ogółem wzrosła o 3,4 pkt, dla sektora prywatnego o 1,9 pkt, a publicznego o 0,2 pkt. W skali roku znaczne podwyżki cen miały miejsce w zakładach wykonujących prace związane ze wznoszeniem budynków (wzrost wartości salda o 12,8) oraz w zakładach najmniejszych, zatrudniających do 20 pracowników (o 33,5). W styczniu zakłady budowlane przewidywały dalszy wzrost cen swych usług w drugim kwartale roku.

6. W porównaniu z pierwszym kwartałem 2019 r. pogorszyły się oceny własnej sytuacji finansowej zakładów budowlanych; obecna wartość salda w ujęciu ogółem jest równa -16 pkt, dla sektora prywatnego -11,2 pkt, a publicznego -40,7 pkt. Dla wszystkich analizowanych grup zakładów wartości salda są ujemne. W styczniu ankietowane przedsiębiorstwa spodziewały się poprawy sytuacji finansowej w II kwartale br.; wartość salda prognostycznego wynosi 5,7 pkt.

7. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zatrudnienia wynosi -23,4 pkt i jest niższa o 7,2 pkt niż w I kwartale 2019 r. W skali roku spadek poziomu zatrudnienia zanotowały tylko zakłady prywatne. Dla sektora publicznego wartość salda zwiększyła się o 0,7 pkt. W styczniu uczestnicy badania przewidywali wzrost poziomu zatrudnienia w budownictwie; wartość salda prognostycznego wynosi 8,4 pkt.

8. Nakłady inwestycyjne w budownictwie nadal są bardzo niskie. Wartość salda w ujęciu ogółem jest równa -30,7 pkt, dla sektora prywatnego wynosi -25,1, a publicznego -56 pkt. W porównaniu z pierwszym kwartałem ubiegłego roku wartość salda ogółem obniżyła się o 25,2 pkt, przede wszystkim z powodu spadku inwestycji w przedsiębiorstwach publicznych (spadek wartości salda aż o 55,1 pkt). Najniższym poziomem nakładów inwestycyjnych zanotowano dla zakładów zatrudniających powyżej 100 osób (saldo -45,0 pkt) oraz firm zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (-42,1 pkt). W styczniu przedsiębiorstwa budowlane planowały zwiększenie inwestycji w drugim kwartale br.

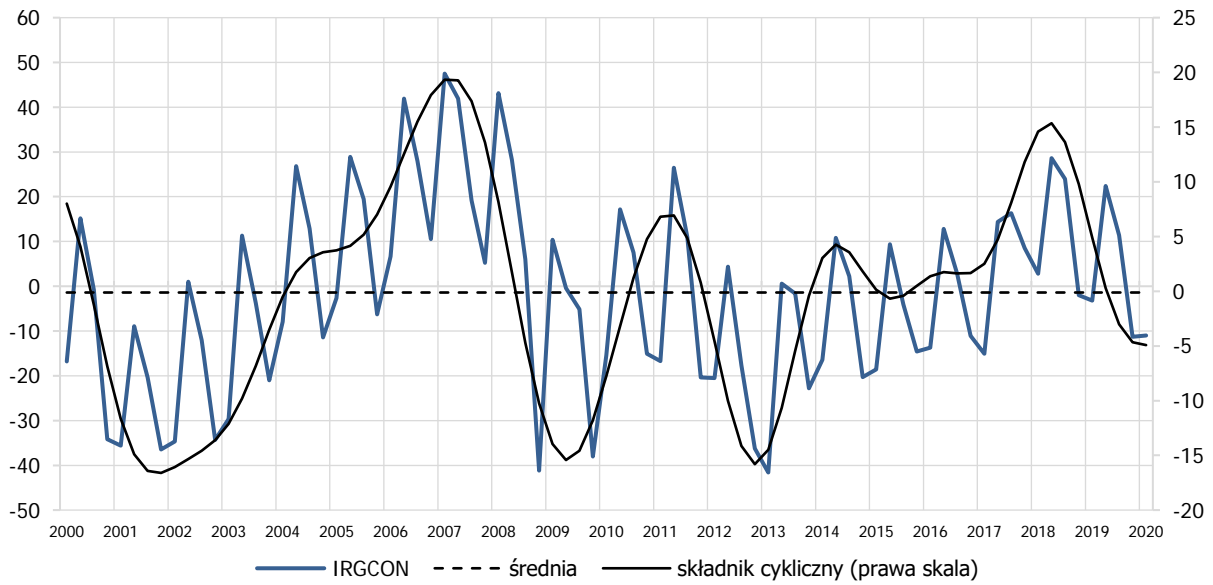
9. Pogorszyły się opinie uczestników badania nt. ogólnej sytuacji gospodarczej w kraju. Wartość salda wynosi -25,4 pkt i jest niższa o 14,7 pkt od wartości sprzed kwartału, a w porównaniu od wartości z pierwszego kwartału 2019 r. o 18,7 pkt. Najgorzej stan gospodarki oceniają zakłady zajmujące się wznoszeniem budynków (wartość salda równa -39,8 pkt). W styczniu oceny perspektyw polskiej gospodarki były tylko nieco lepsze od ocen stanu bieżącego; wartość salda prognostycznego wyniosła 22 pkt.

10. Pogorszyły się również opinie ankietowanych zakładów nt. sytuacji w budownictwie. Wartość salda jest równa -35,8 pkt. W ciągu kwartału obniżyła się o 17,1 pkt, a w skali roku spadek wyniósł 16,1 pkt. Najgorzej sytuację w tym dziale gospodarki oceniają przedsiębiorstwa publiczne (wartość salda równa -63,1 pkt), zakłady zajmujące się wznoszeniem budynków (-41,8 pkt) i przedsiębiorstwa o zatrudnieniu 21-100 pracowników (-38,5 pkt). W styczniu prognozy rozwoju sytuacji budownictwa w drugim kwartale 2020 r. były lepsze od ocen sytuacji bieżącej; wartość salda prognostycznego wyniosła -25 pkt.

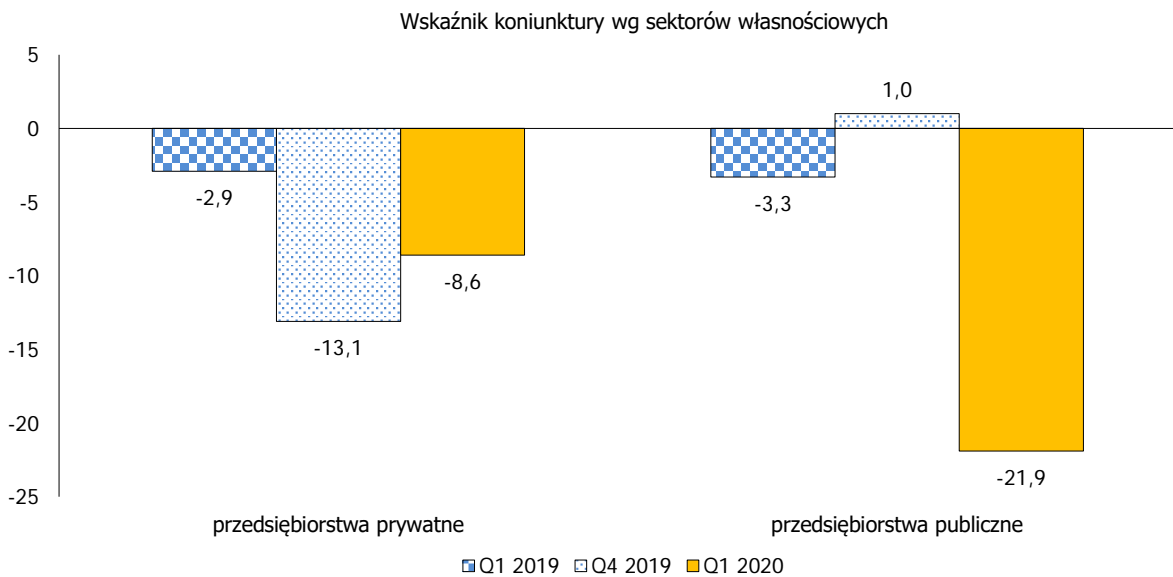
11. Głównymi czynnikami ograniczającymi aktywność produkcyjną zakładów budowlanych są: silna konkurencja – tę barierę wskazuje obecnie 44,7% zakładów, nadmierne obciążenia podatkowe (41,5%), wysokie ceny surowców i materiałów (42,1%) oraz niestabilne przepisy prawa (40,3%). W porównaniu z poprzednim kwartałem dolegliwość ww. barier nie uległa większym zmianom za wyjątkiem bariery niestabilnych przepisów prawnych – odsetek uczestników badania, którzy odczuwają jej uciążliwość, wzrósł aż o 7,7 punktu procentowego. Należy zauważyć, że firmy prywatne i publiczne różnią się w ocenie stopnia dolegliwości czynników oddziałujących na ich działalność. Bariery podatkowe i prawne są znacznie dotkliwsze dla przedsiębiorstw prywatnych. Z kolei niesprzyjające warunki pogodowe oraz wysokie ceny surowców i materiałów to czynniki mające większy wpływ na działalność zakładów publicznych. W styczniu uczestnicy badania spodziewali się, że w drugim kwartale roku stopień uciążliwości barier nie zwiększy się.

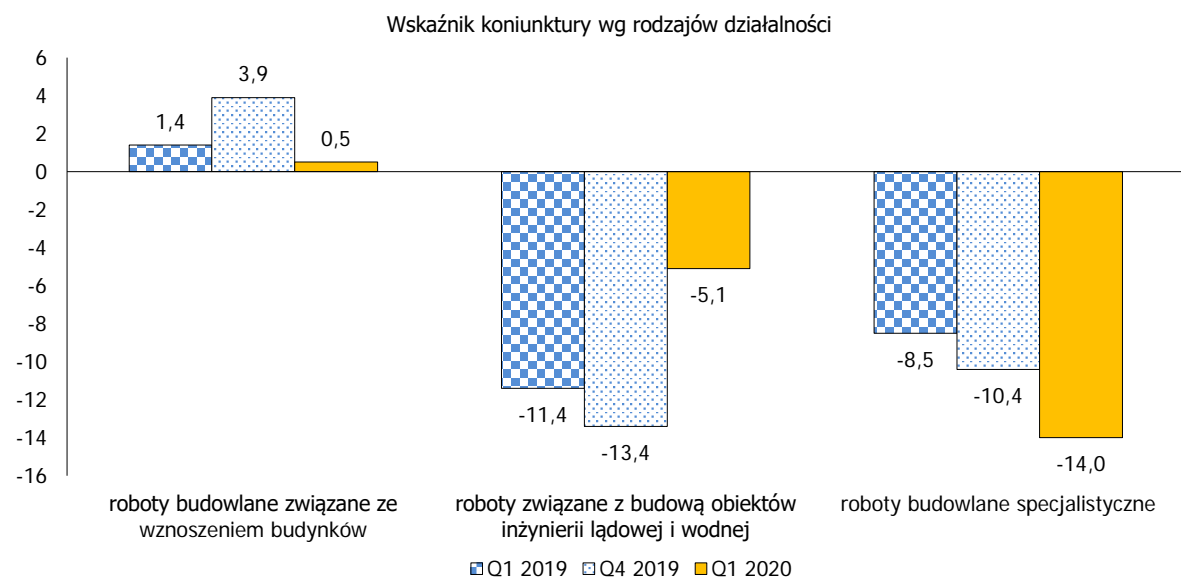
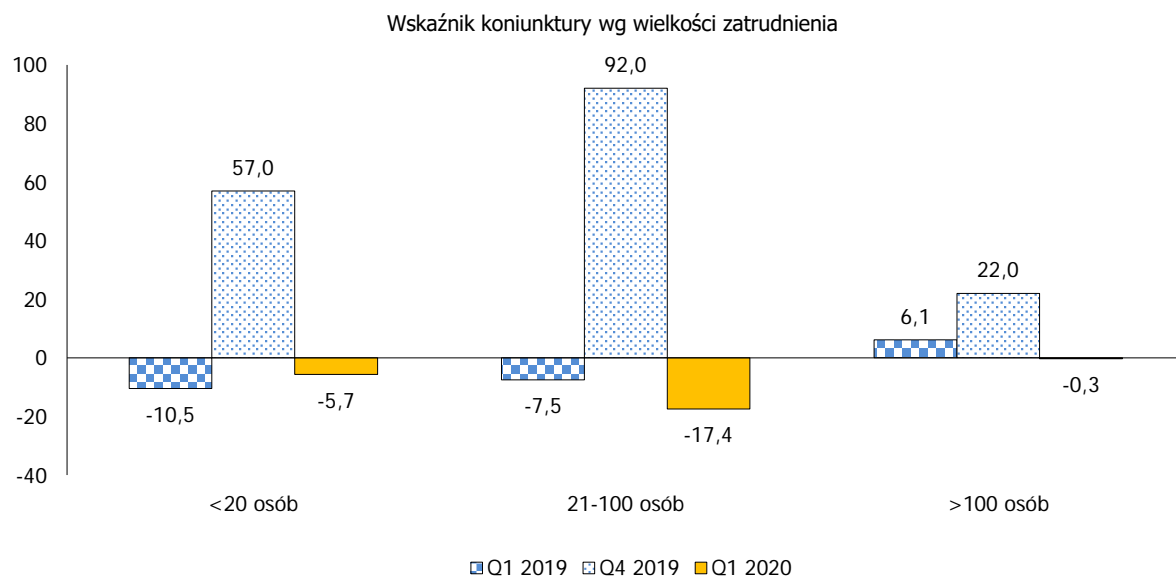
2. Wyniki szczegółowe

WSKAŹNIK KONIUNKTURY

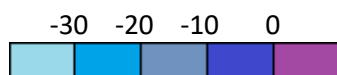
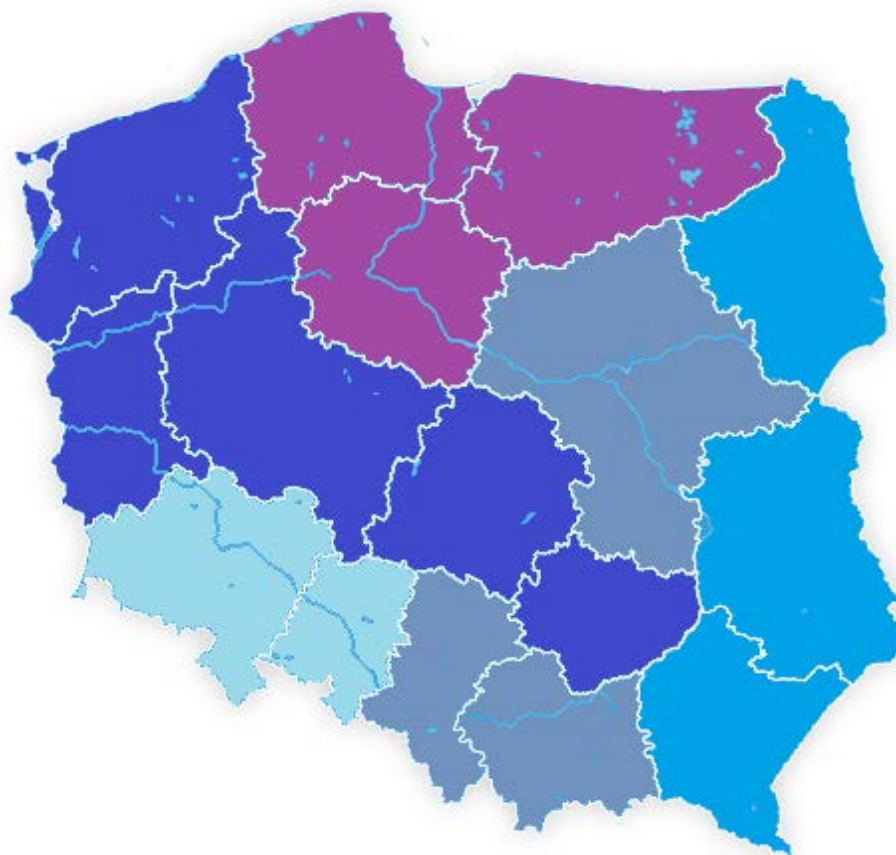

składowe salda	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. zamówienia ogółem – stan	23,0	-16,8	25,5	22,9	5,3	-30,4
2. wielkość zatrudnienia – przewidywania	-26,9	10,4	19,2	-0,4	-27,9	8,4
wskaźnik koniunktury (IRGCON): (1.+2.)/2	-2,0	-3,2	22,4	11,3	-11,3	-11,0

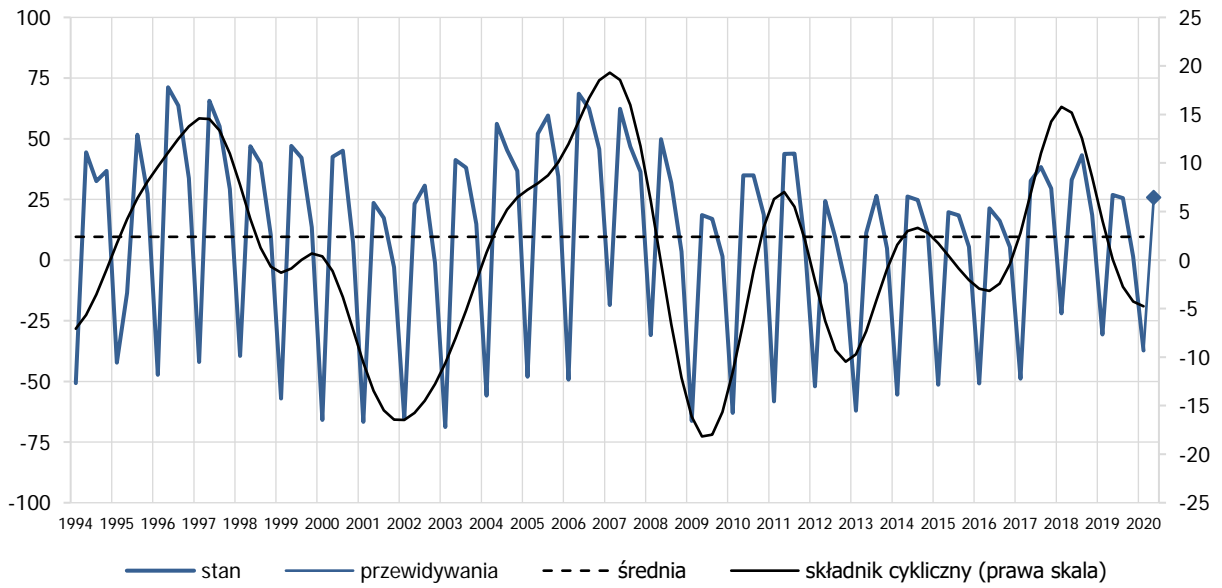

Wskaźnik koniunktury wg makroregionów

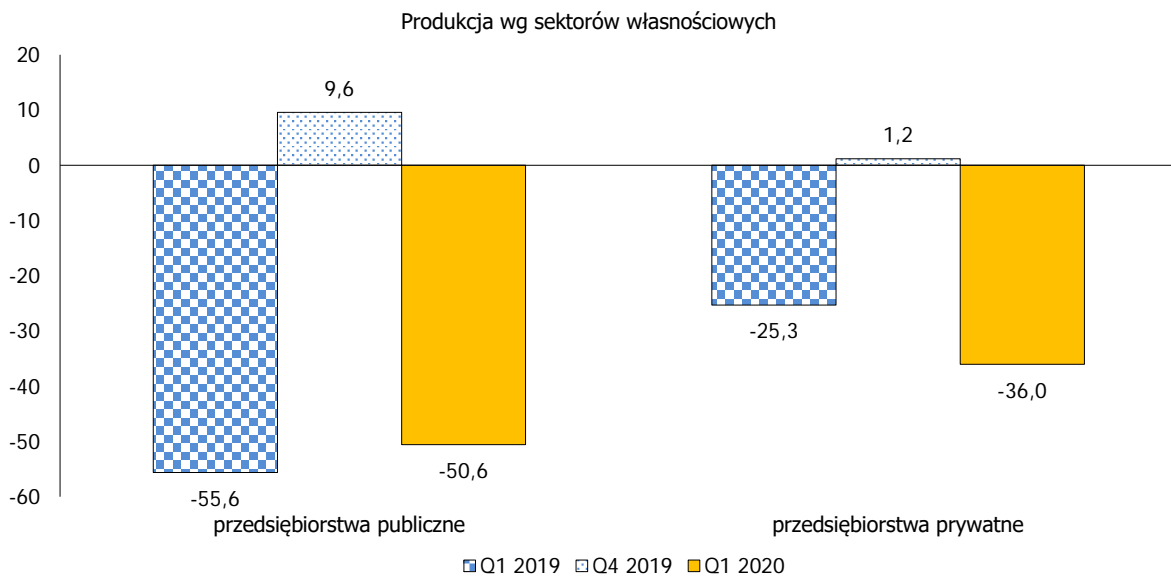

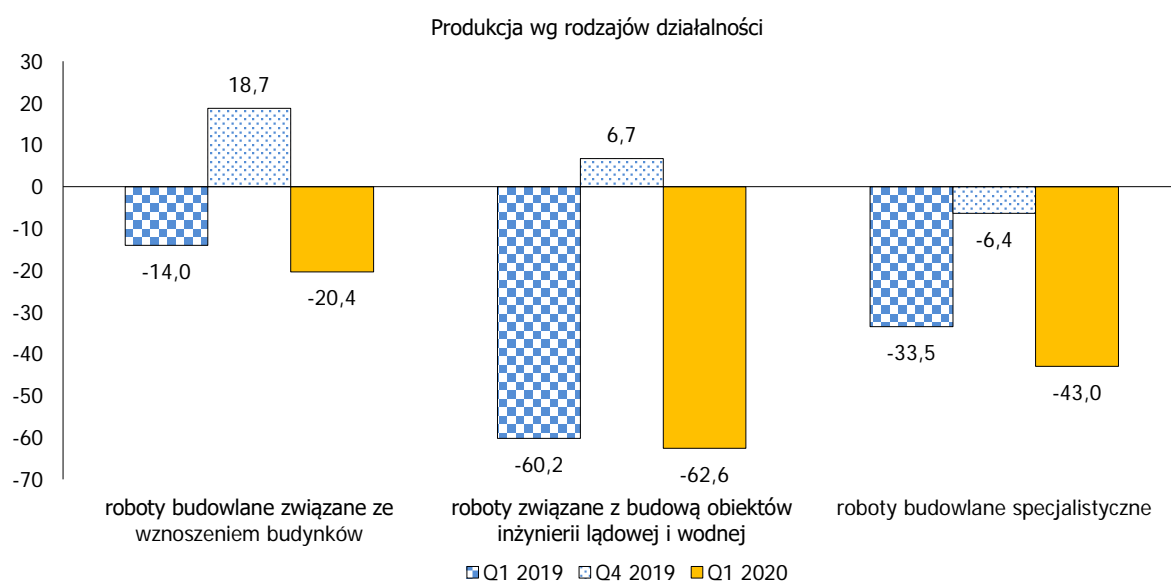
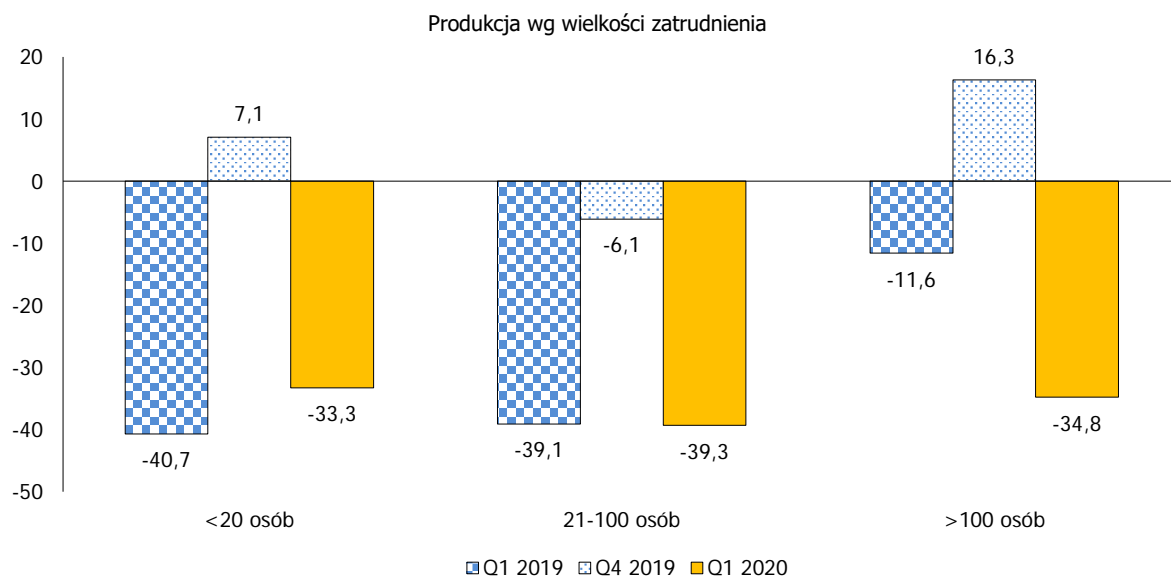
	Q1 2019	Q4 2019	Q1 2020
Centralny (województwa: łódzkie i świętokrzyskie)	-29,4	-35,8	-9,8
Południowy (województwa: małopolskie i śląskie)	-6,6	-12,0	-11,9
Wschodni (województwa: lubelskie, podkarpackie i podlaskie)	7,4	-6,8	-25,3
Północno-zachodni (województwa: lubuskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie)	2,8	-14,7	-5,1
Południowo-zachodni (województwa: dolnośląskie i opolskie)	-7,3	-6,5	-33,4
Północny (województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie)	7,6	2,4	11,6
Województwo mazowieckie	-3,7	-9,9	-11,1

PRODUKCJA

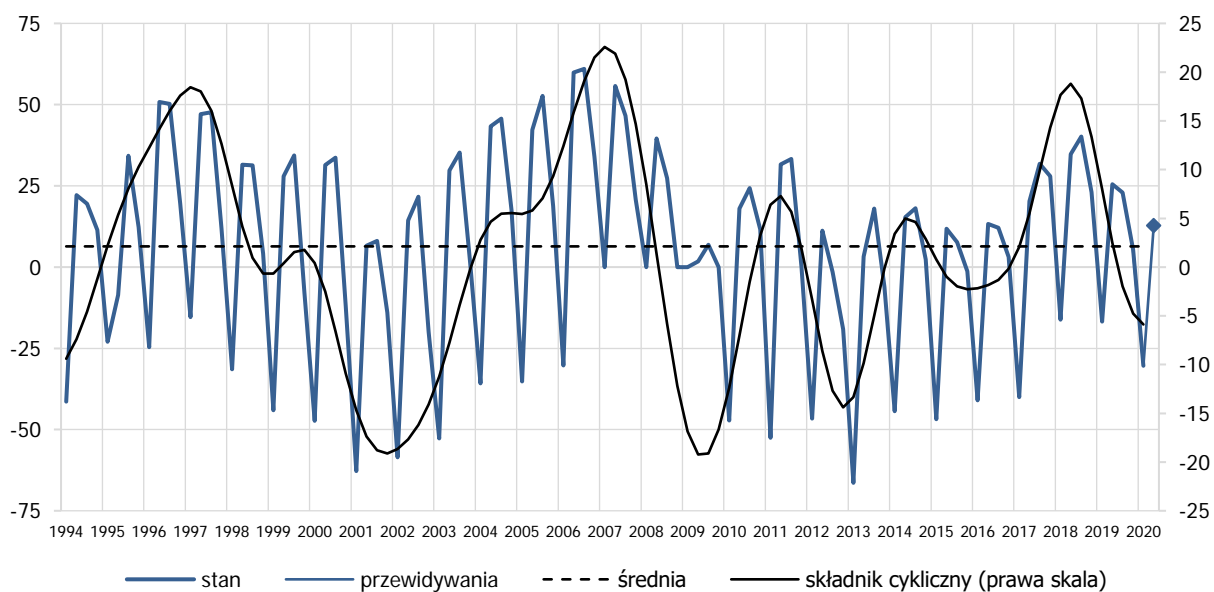

warianty odpowiedzi – odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrost	13,7	38,6	35,2	22,9	14,5	42,7
2. brak zmiany	41,9	49,8	55,1	55,6	33,8	40,4
3. spadek	44,4	11,7	9,7	21,5	51,7	16,9
saldo (1.-3.)	-30,7	26,9	25,5	1,4	-37,2	25,8

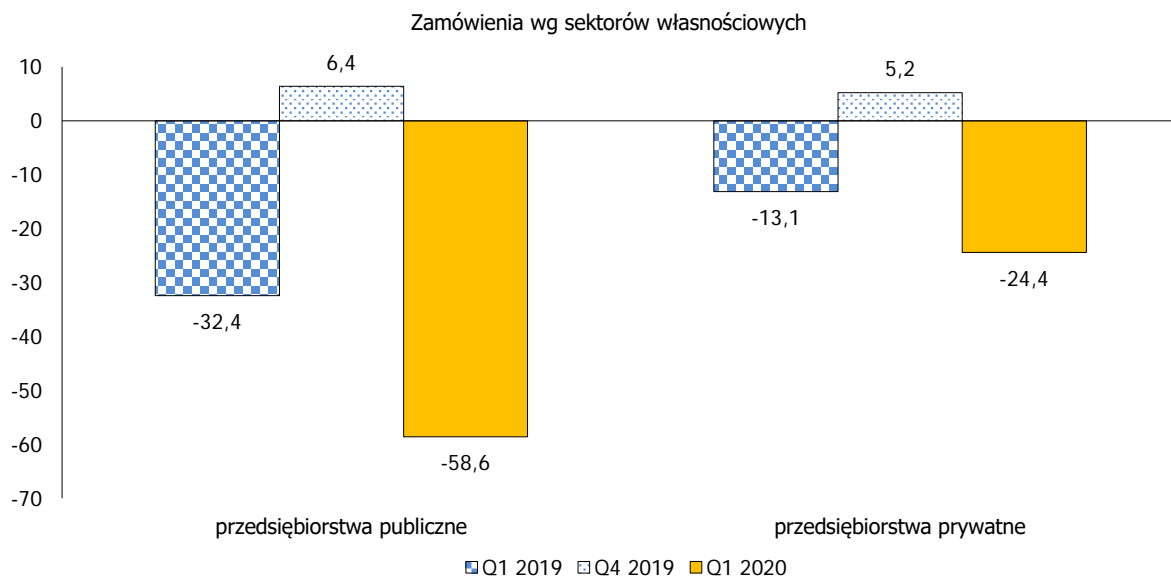

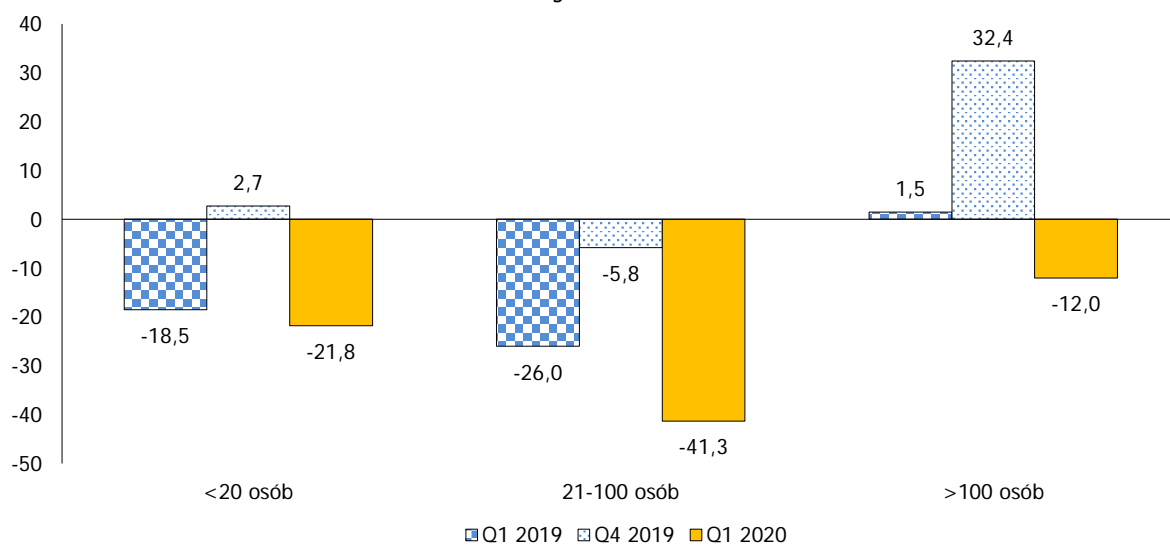
ZAMÓWIENIA OGÓŁEM

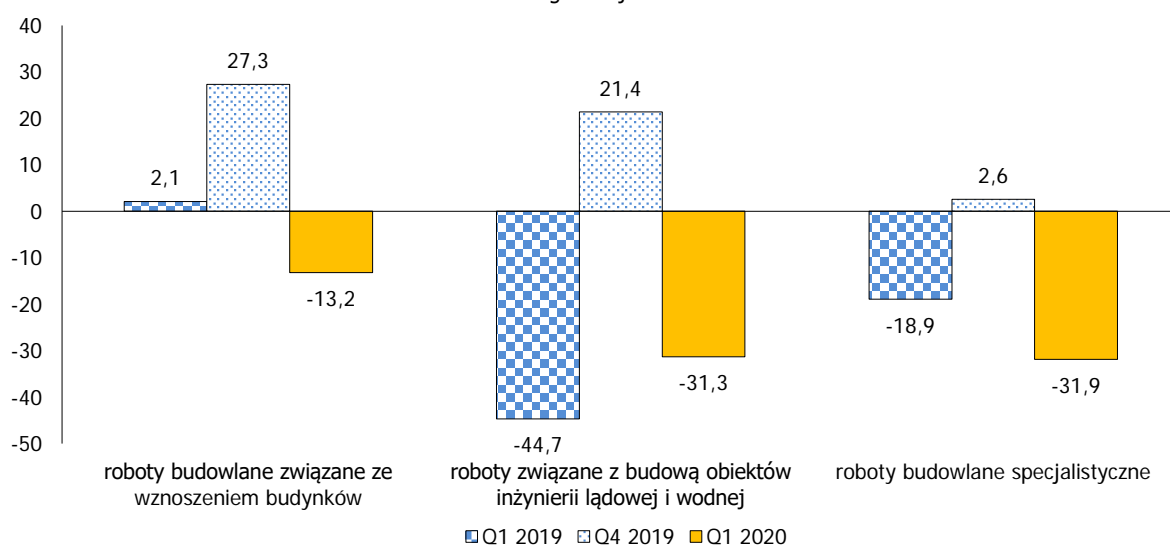
warianty odpowiedzi – odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrost	16,4	38,1	37,8	25,5	12,4	37,6
2. brak zmiany	50,4	49,2	47,3	54,3	44,8	37,6
3. spadek	33,2	12,6	14,9	20,2	42,8	24,9
saldo (1.-3.)	-16,8	25,5	22,9	5,3	-30,4	12,7

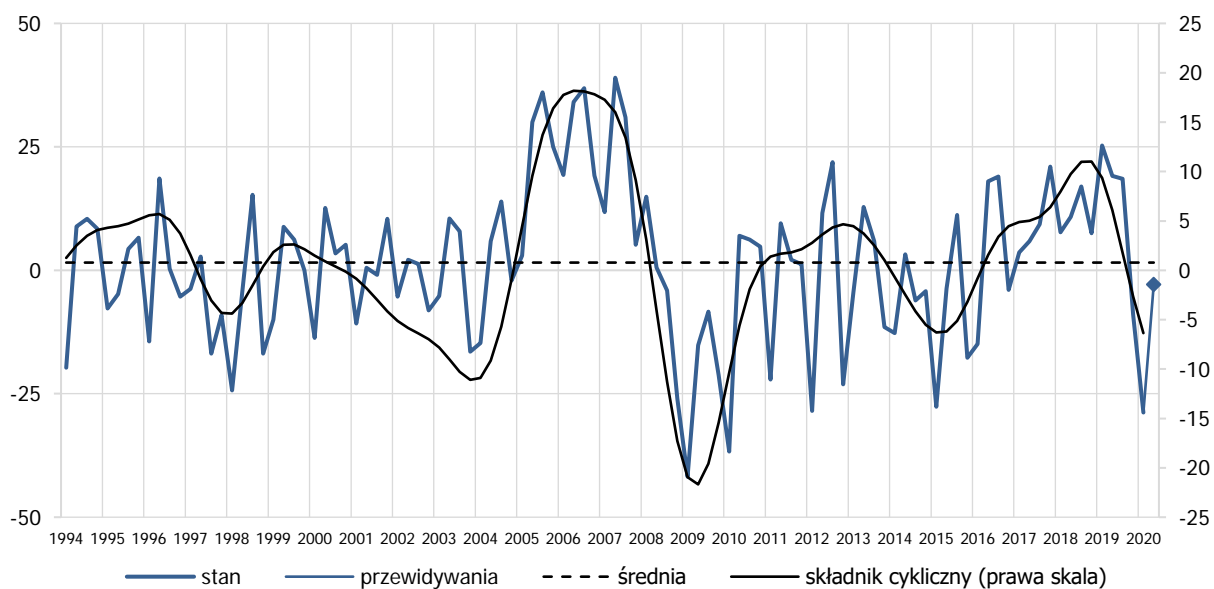
Zamówienia wg wielkości zatrudnienia

Zamówienia wg rodzajów działalności

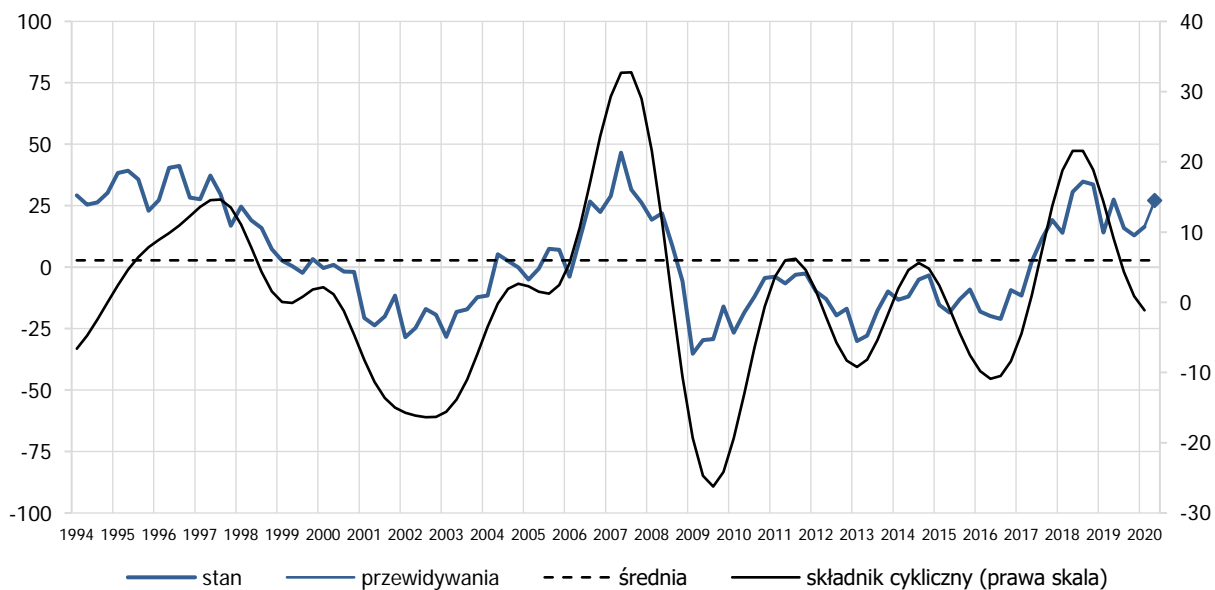

ZAMÓWIENIA EKSPORTOWE

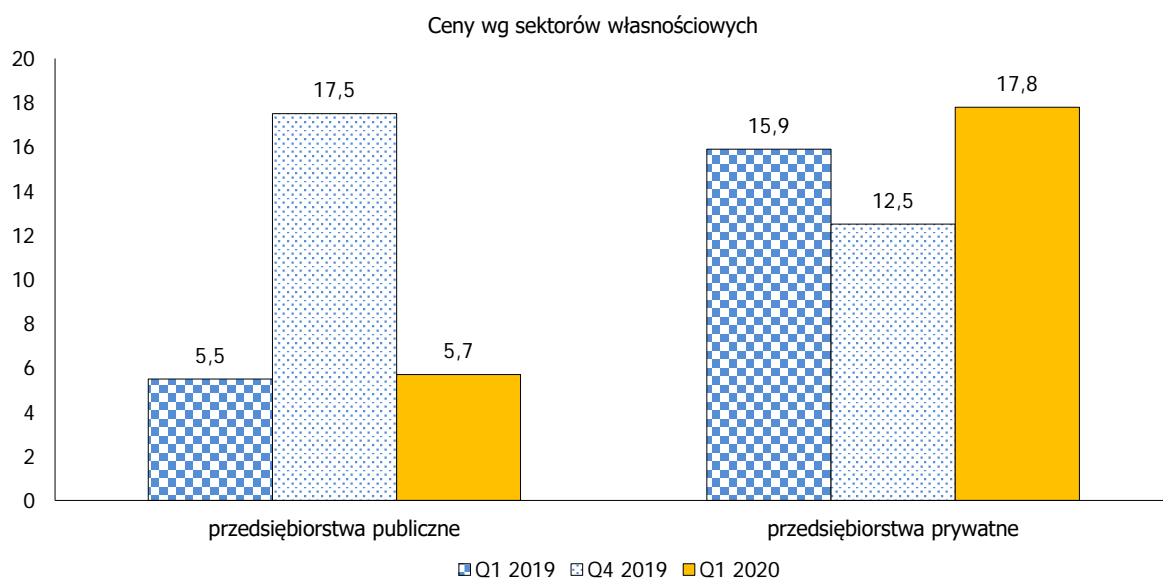

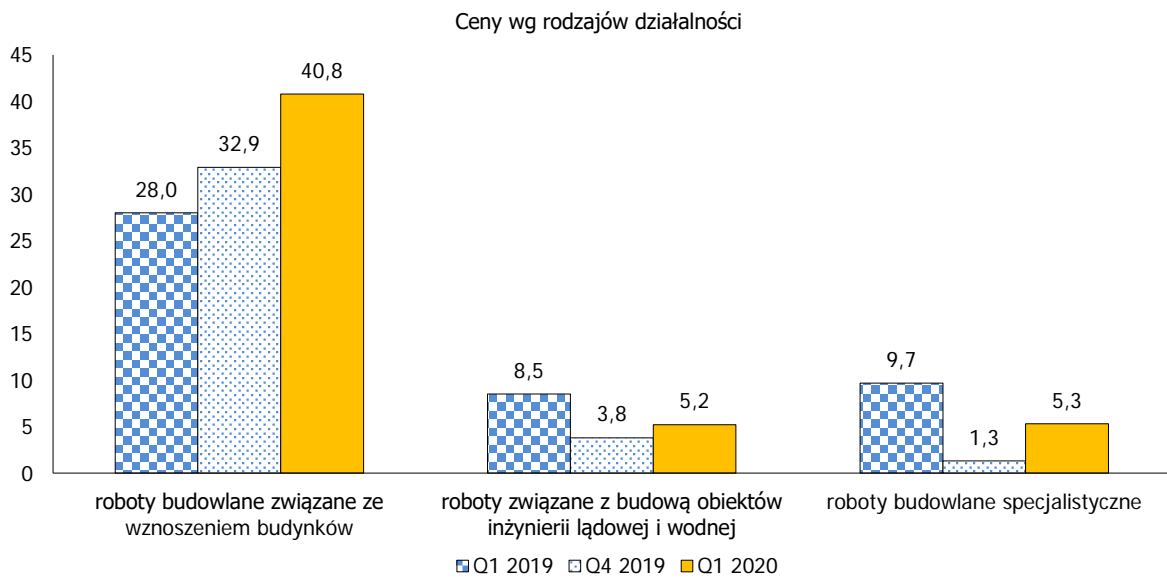
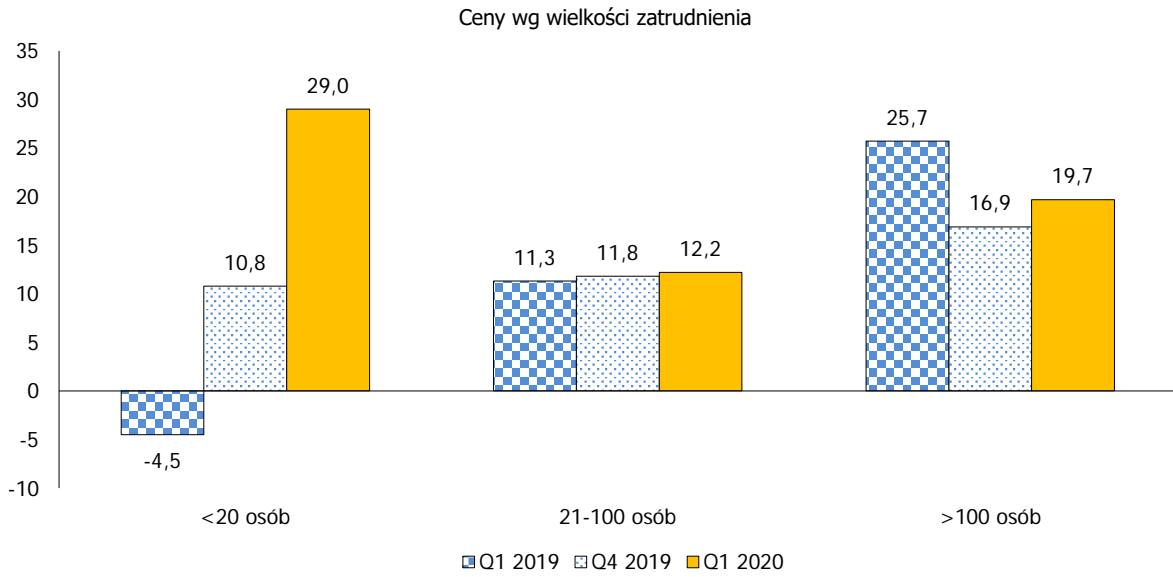
warianty odpowiedzi – odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrost	25,3	62,5	25,9	11,2	3,0	7,4
2. brak zmiany	74,7	37,5	66,7	68,5	65,2	82,4
3. spadek	0,0	0,0	7,4	20,2	31,8	10,3
saldo (1.-3.)	25,3	19,1	18,5	-9,0	-28,8	-2,9

CENY USŁUG BUDOWLANYCH

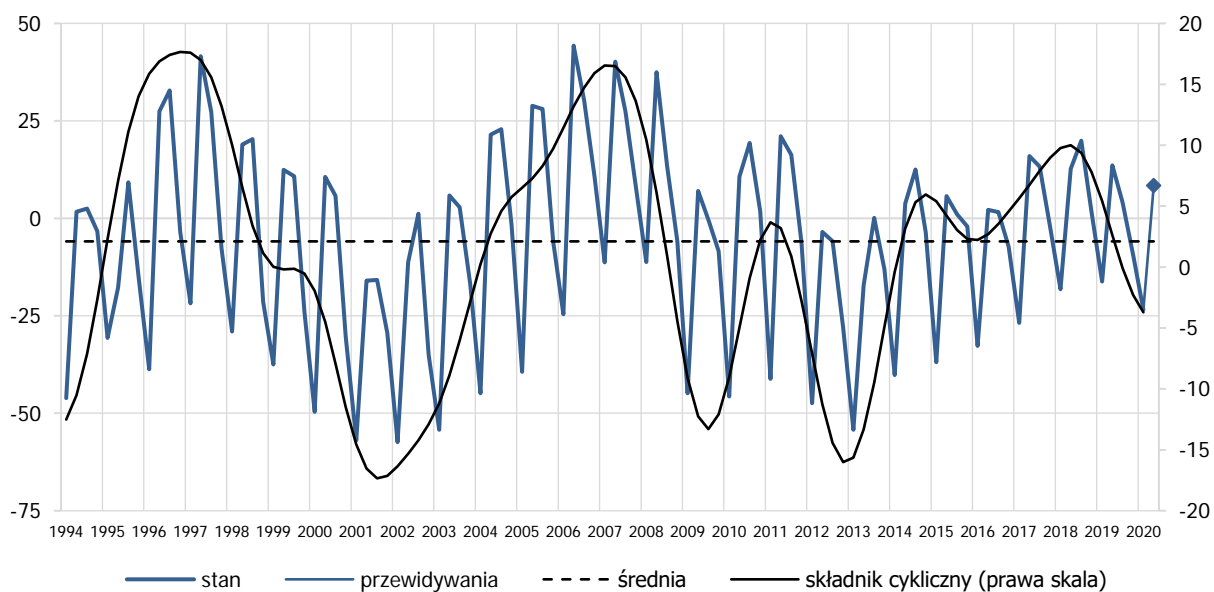

warianty odpowiedzi – odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrost	23,0	32,6	25,5	19,5	25,0	35,4
2. brak zmiany	68,1	62,3	65,0	74,0	66,4	56,3
3. spadek	8,9	5,1	9,5	6,5	8,6	8,3
saldo (1.-3.)	14,1	27,5	16,0	13,0	16,4	27,1

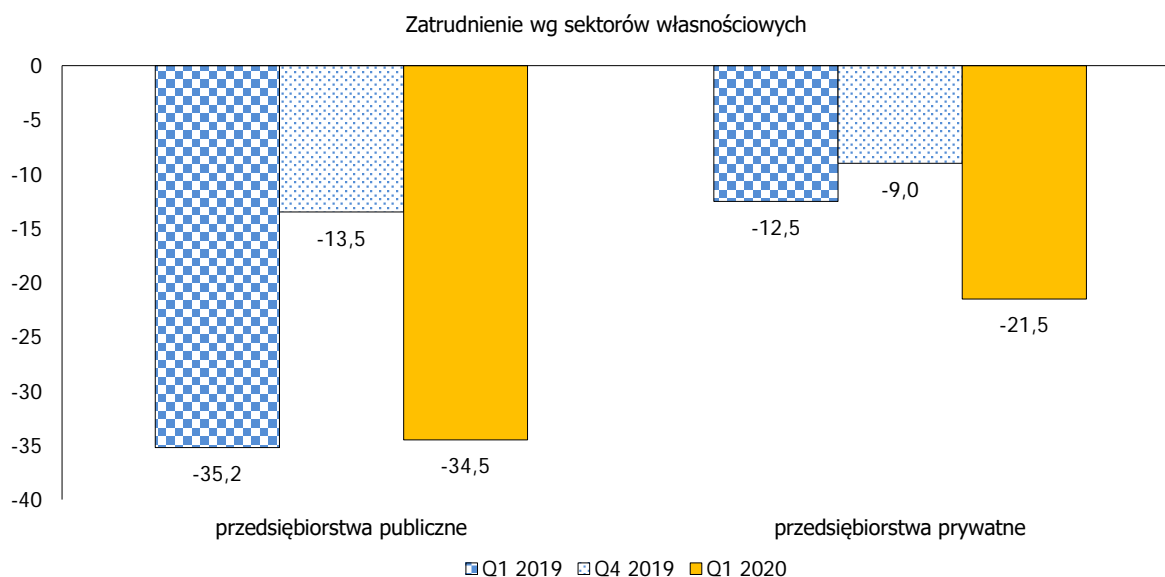

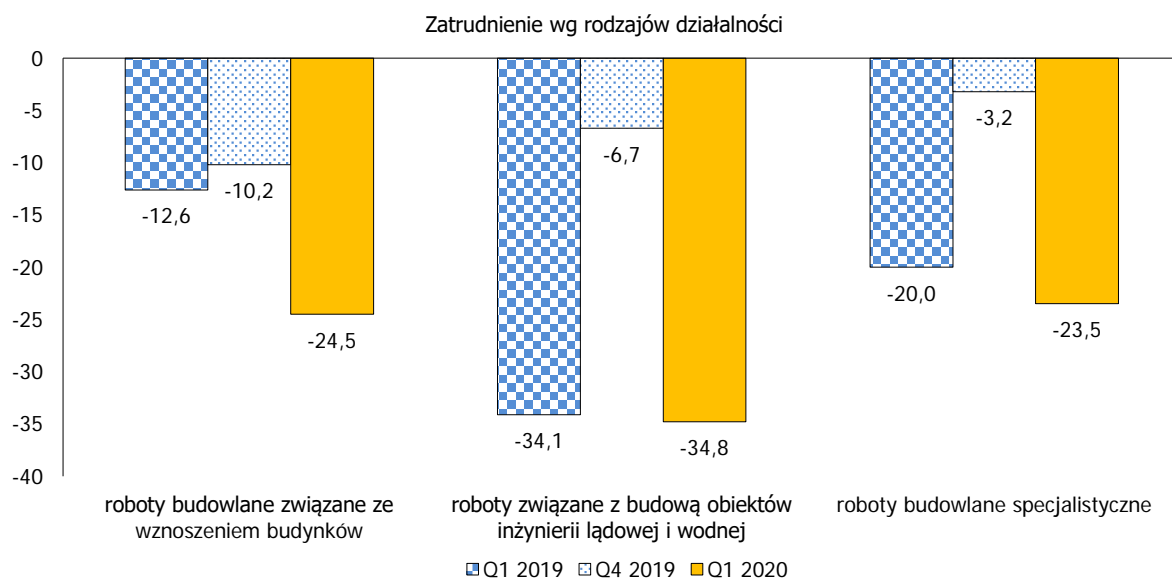
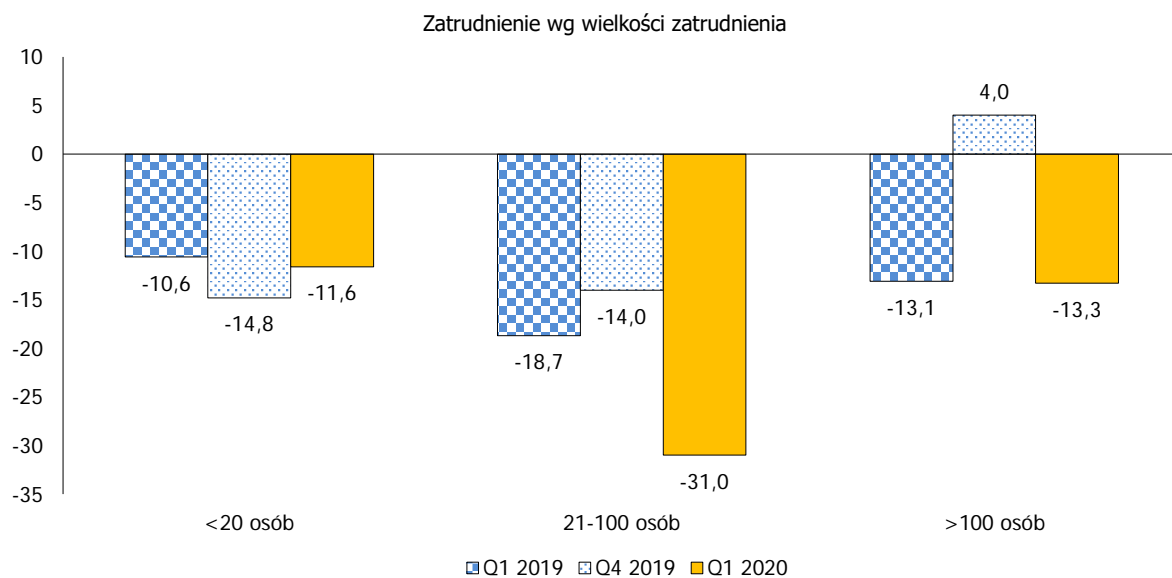

ZATRUDNIENIE

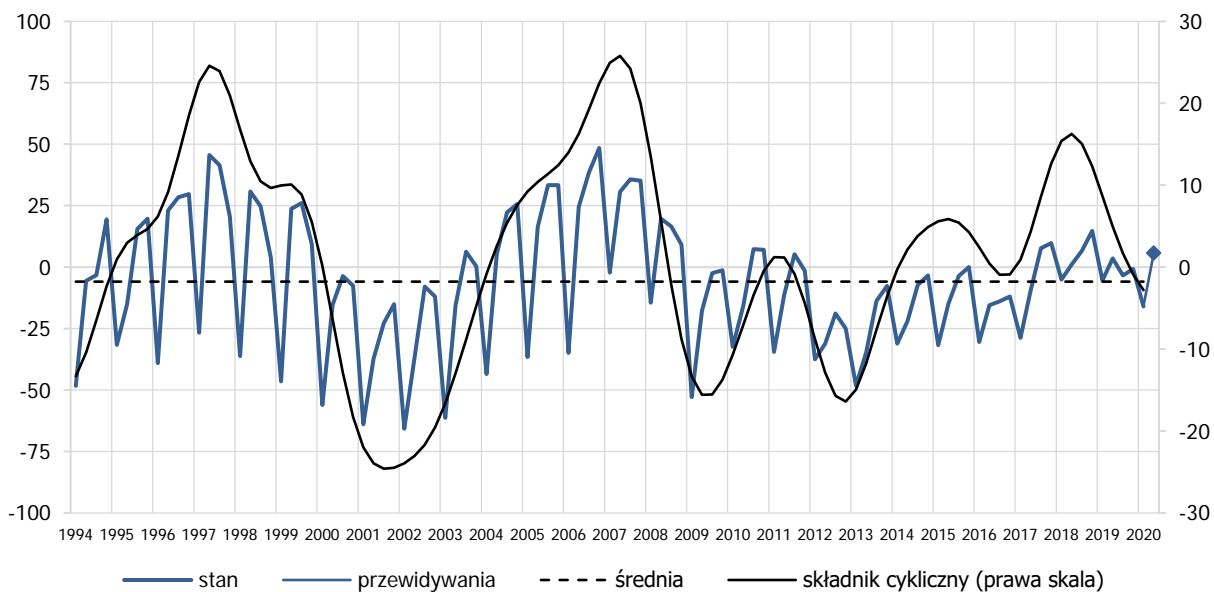

warianty odpowiedzi – odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrost	11,7	27,4	17,1	9,9	4,4	21,9
2. brak zmiany	60,4	58,8	69,9	70,7	67,8	64,7
3. spadek	27,9	13,8	13,0	19,3	27,8	13,5
saldo (1.-3.)	-16,2	13,6	4,1	-9,4	-23,4	8,4

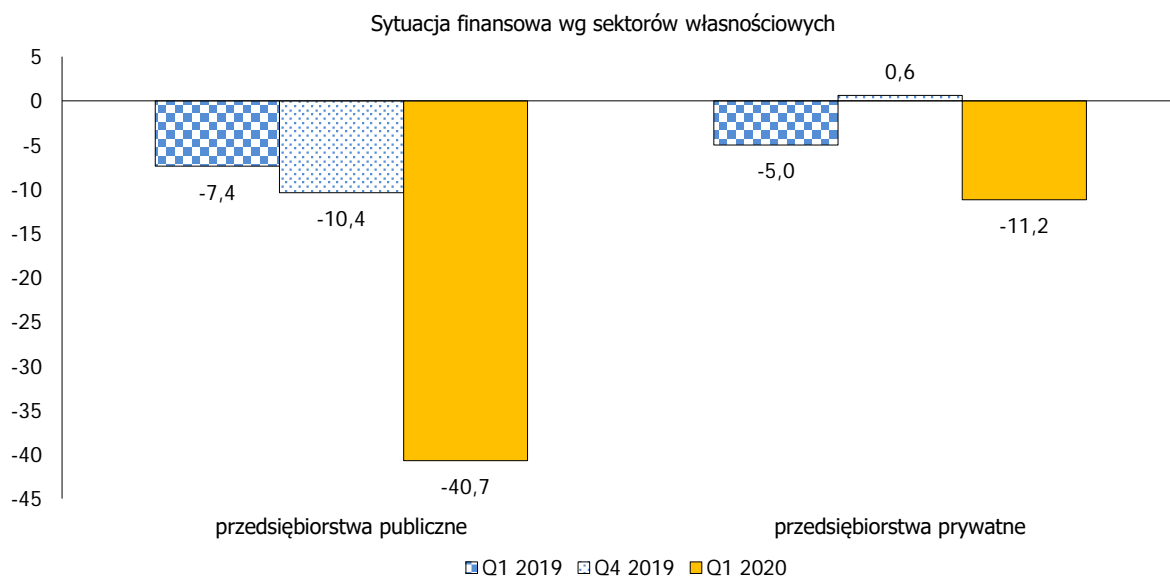

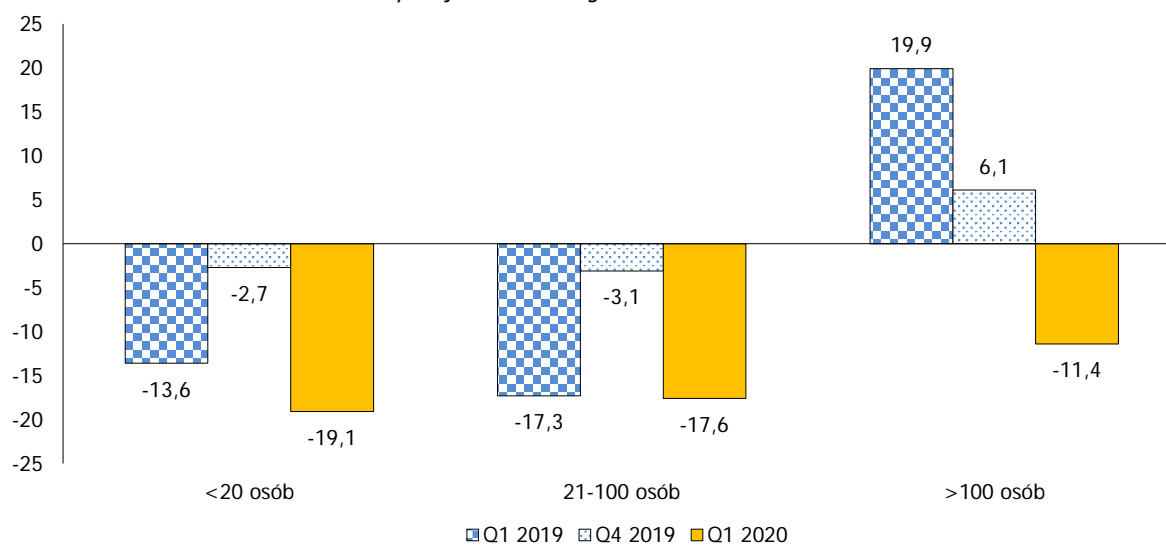
SYTUACJA FINANSOWA

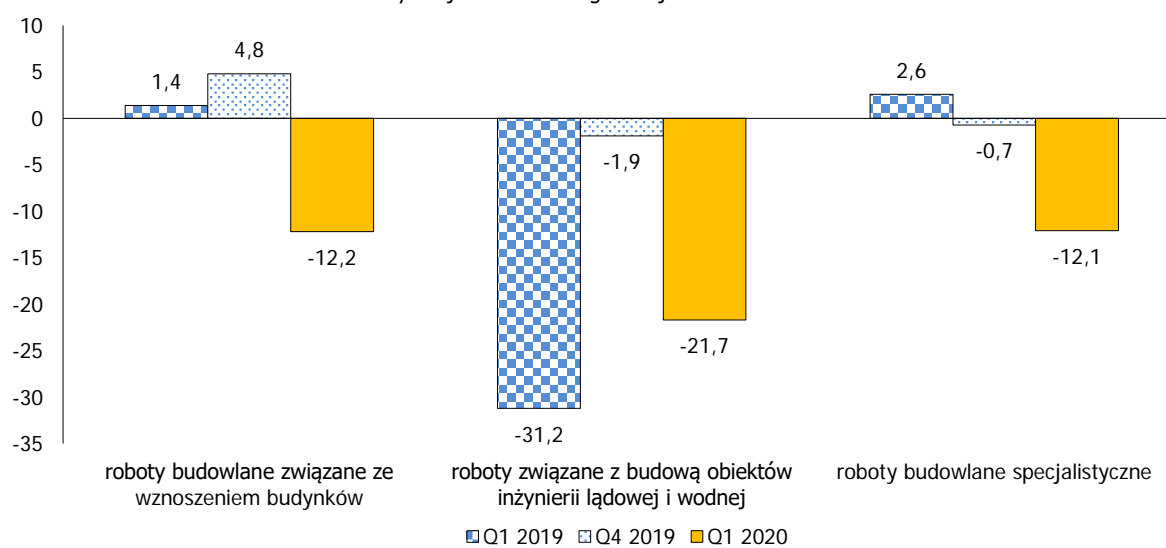
warianty odpowiedzi – odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. poprawa	18,8	19,8	15,7	15,2	14,5	25,4
2. brak zmiany	56,9	63,8	65,2	68,9	54,9	54,9
3. pogorszenie	24,2	16,3	19,1	15,9	30,5	19,7
saldo (1.-3.)	-5,4	3,5	-3,4	-0,7	-16,0	5,7

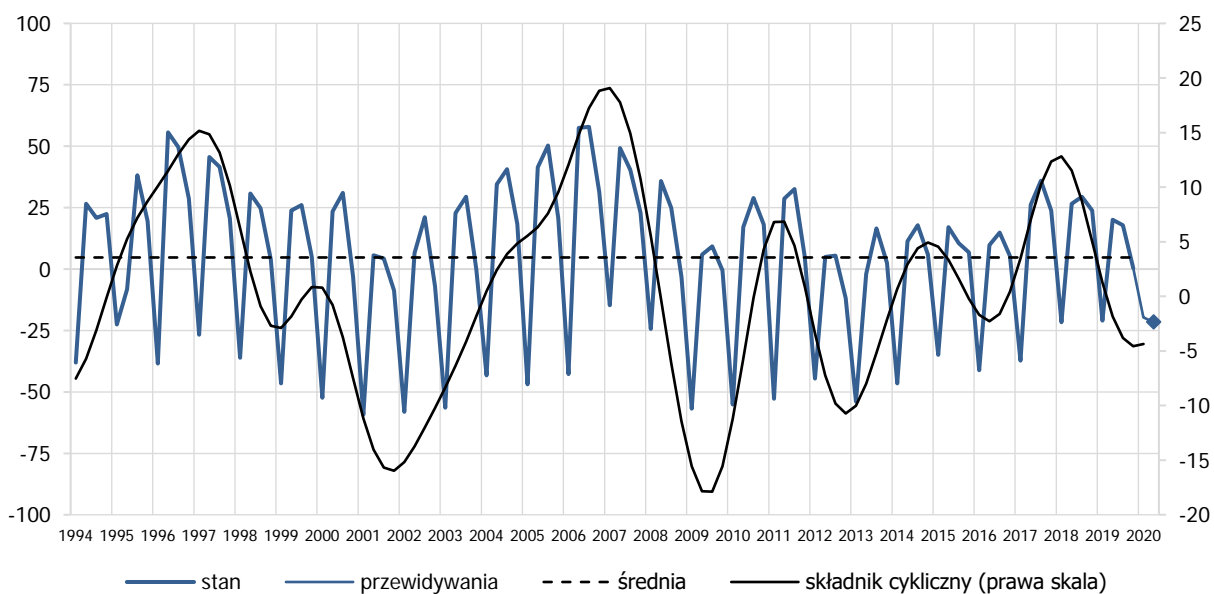
Sytuacja finansowa wg wielkości zatrudnienia

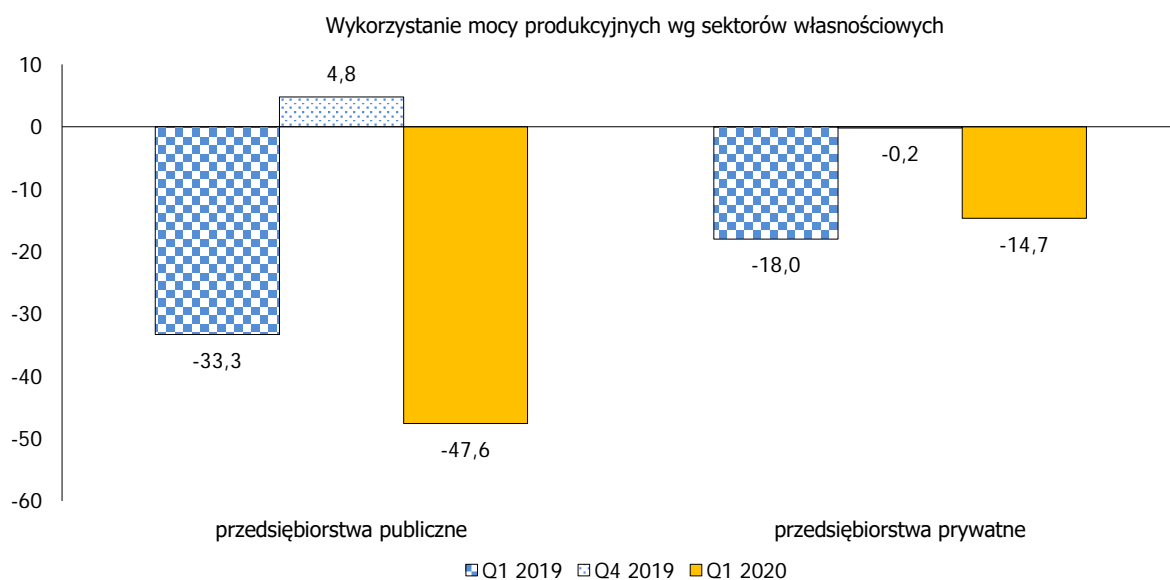
Sytuacja finansowa wg rodzajów działalności

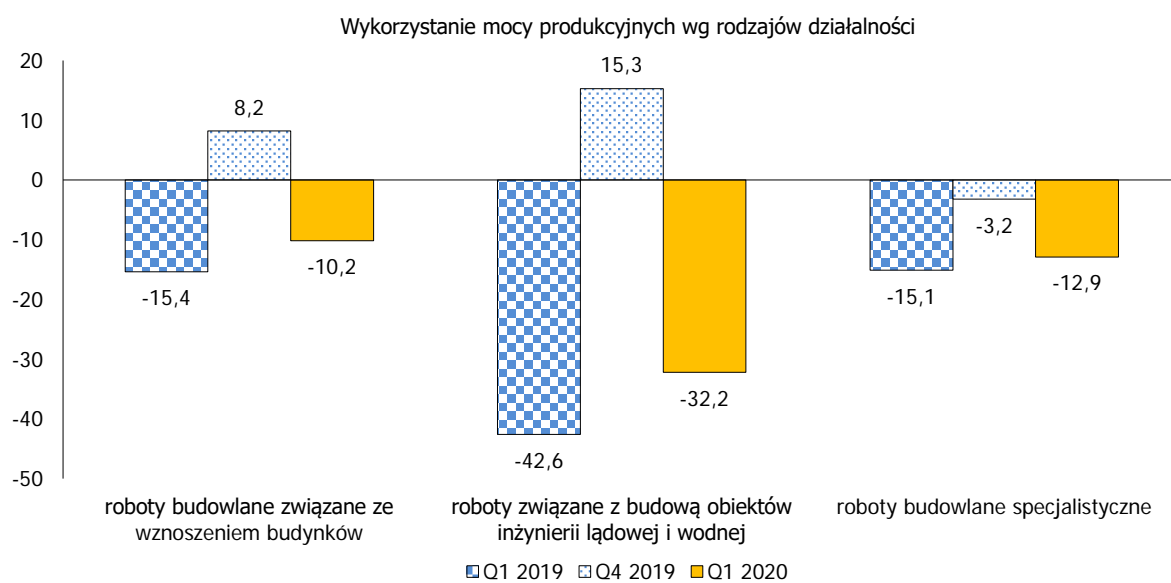
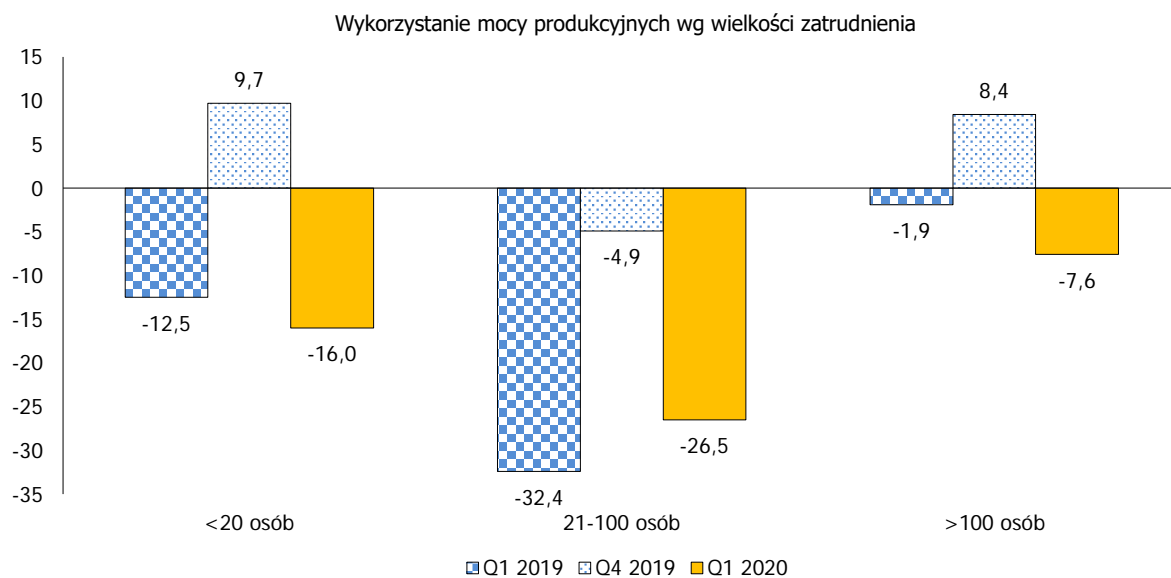

WYKORZYSTANIE MOCY PRODUKCYJNYCH

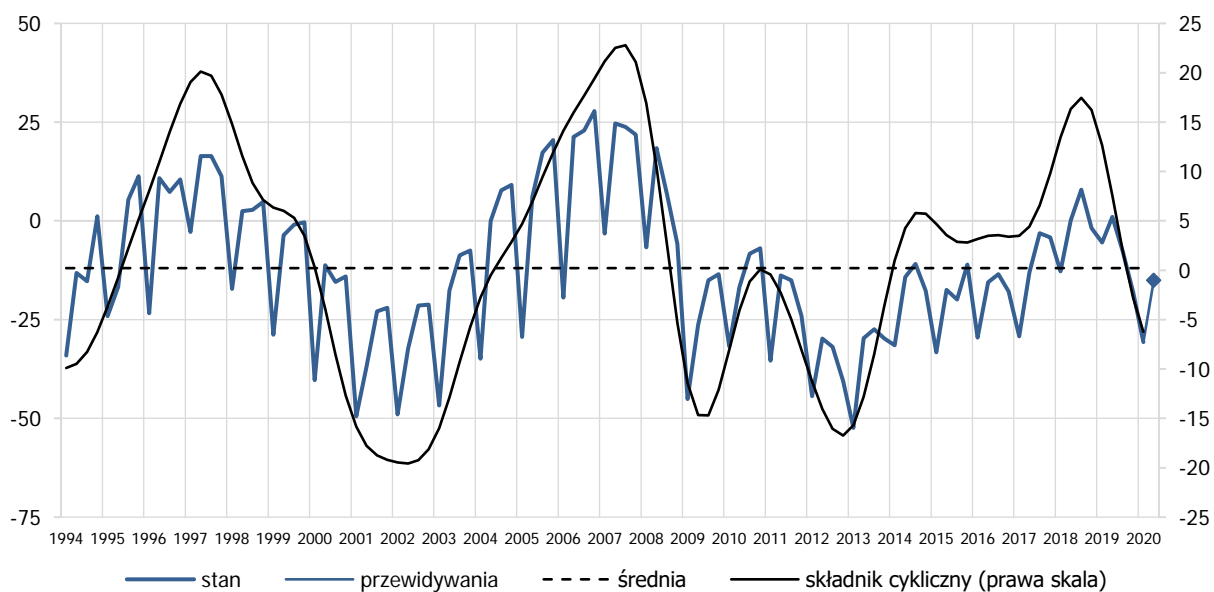

warianty odpowiedzi – odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrost	7,7	30,9	26,2	17,4	11,4	27,4
2. brak zmiany	63,6	58,2	65,5	65,7	57,5	59,2
3. spadek	28,7	10,8	8,3	17,0	31,1	13,4
saldo (1.-3.)	-21,0	20,1	17,9	0,4	-19,7	14,0

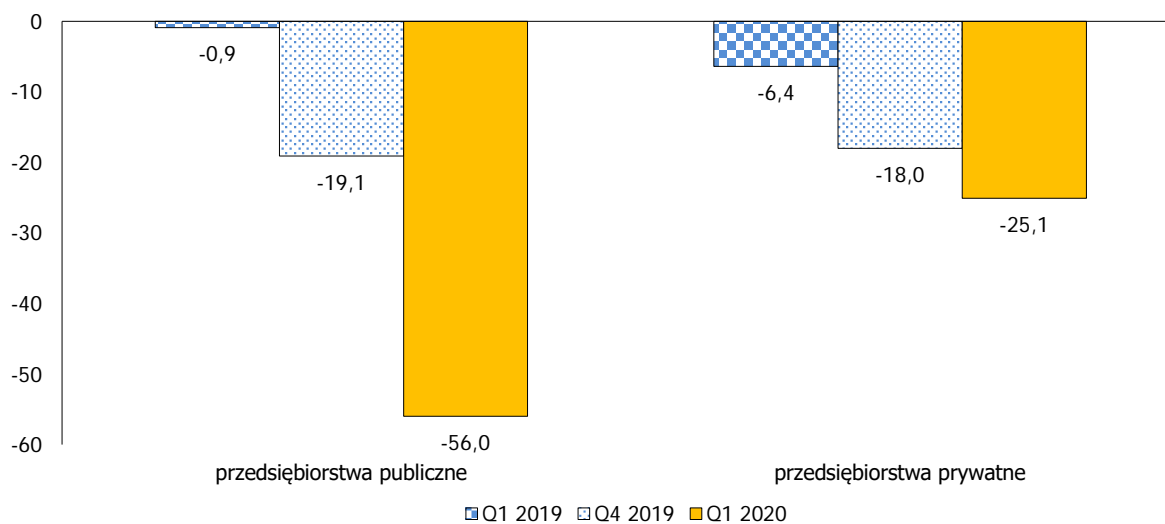

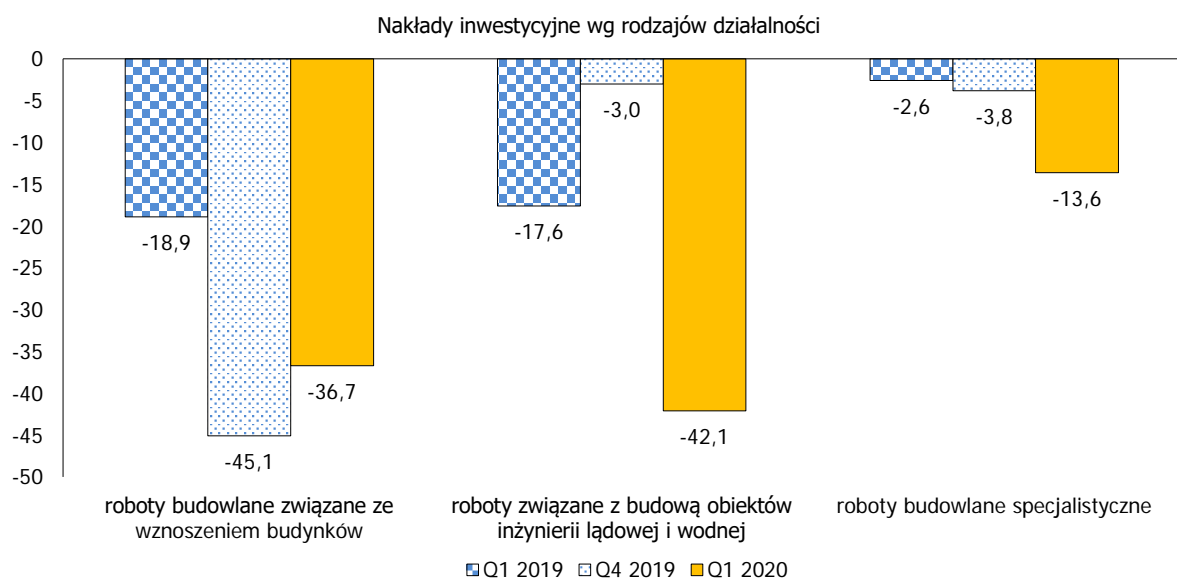
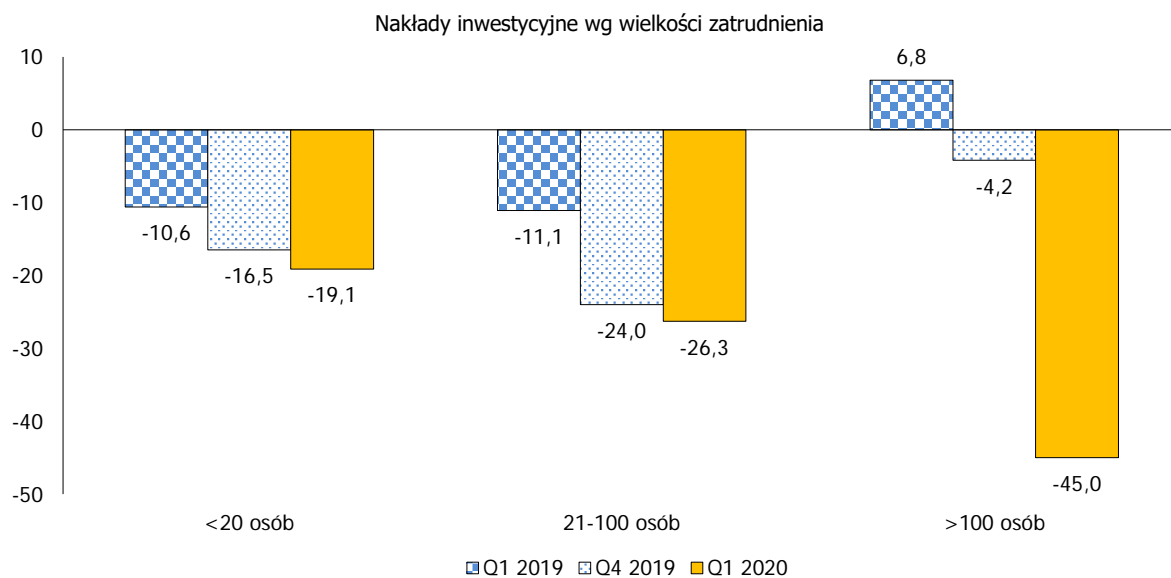
NAKŁADY INWESTYCYJNE

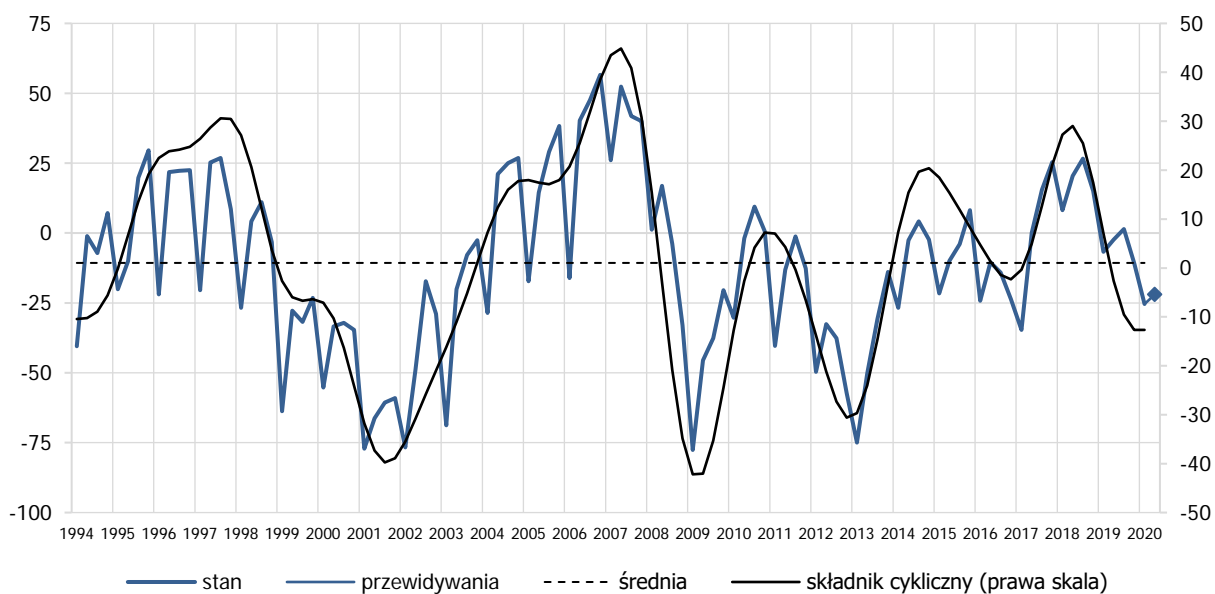
warianty odpowiedzi – odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrost	17,1	18,9	15,1	12,8	7,5	13,4
2. brak zmiany	60,2	63,2	62,1	56,5	54,4	58,1
3. spadek	22,6	17,9	22,7	30,8	38,2	28,5
saldo (1.-3.)	-5,5	1,0	-7,6	-18,0	-30,7	-15,1

Nakłady inwestycyjne wg sektorów własnościowych

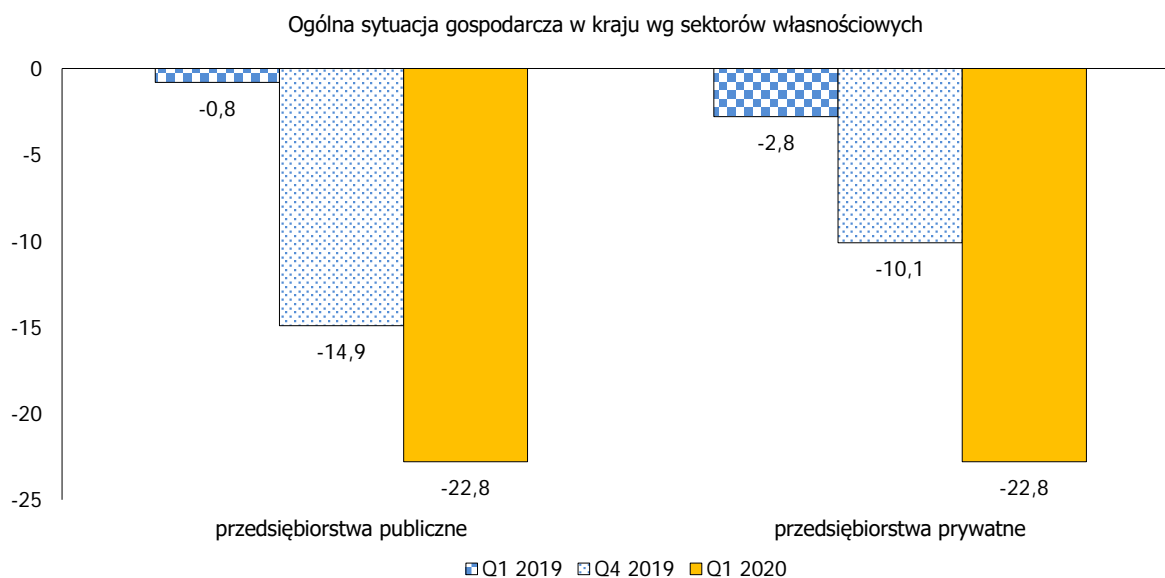

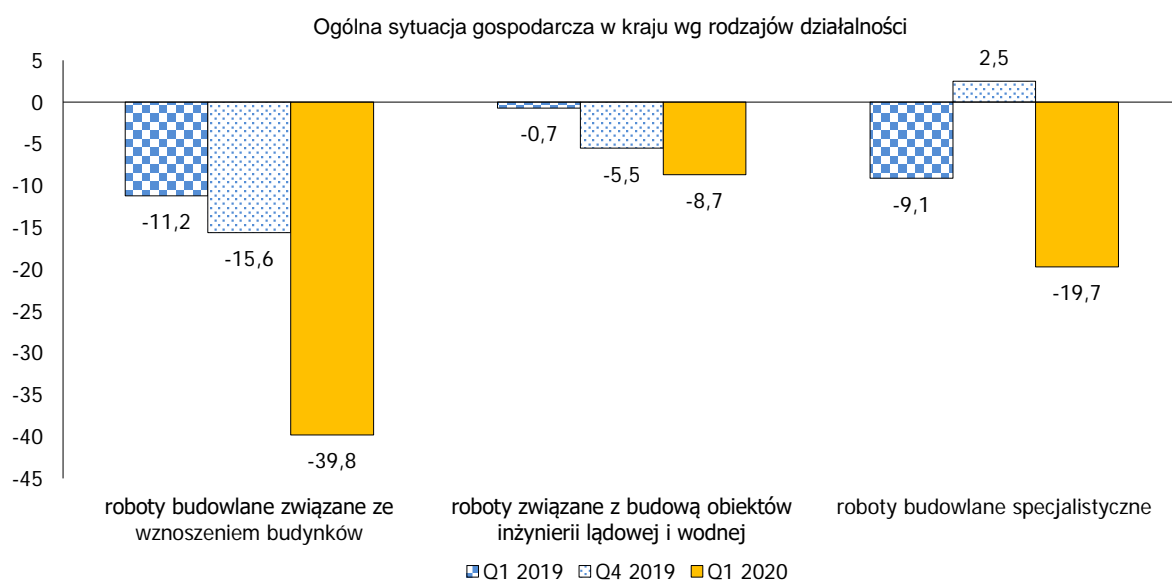
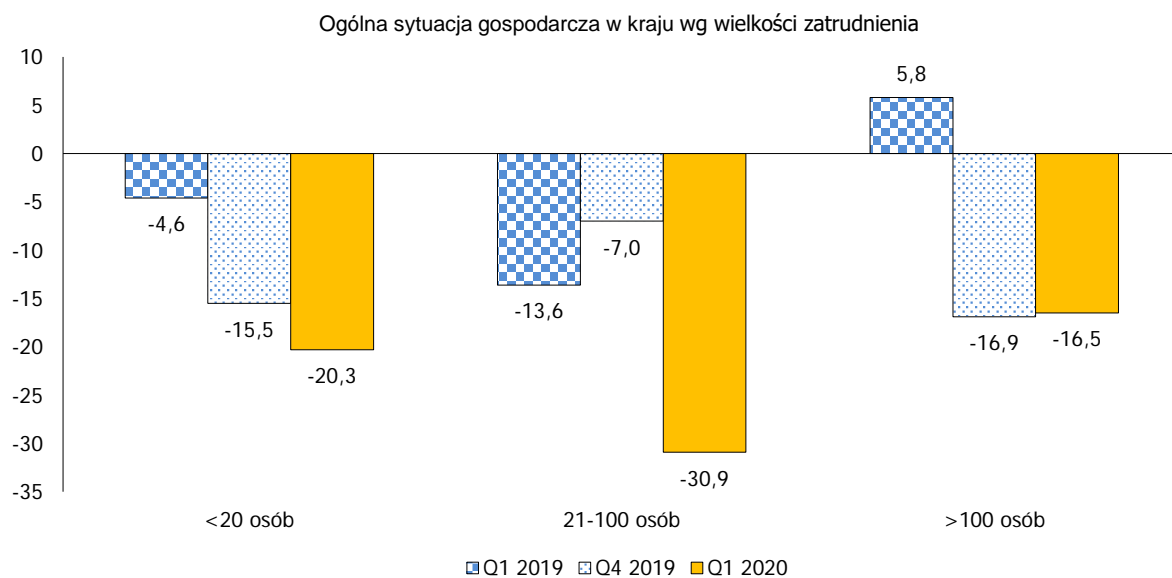

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W KRAJU

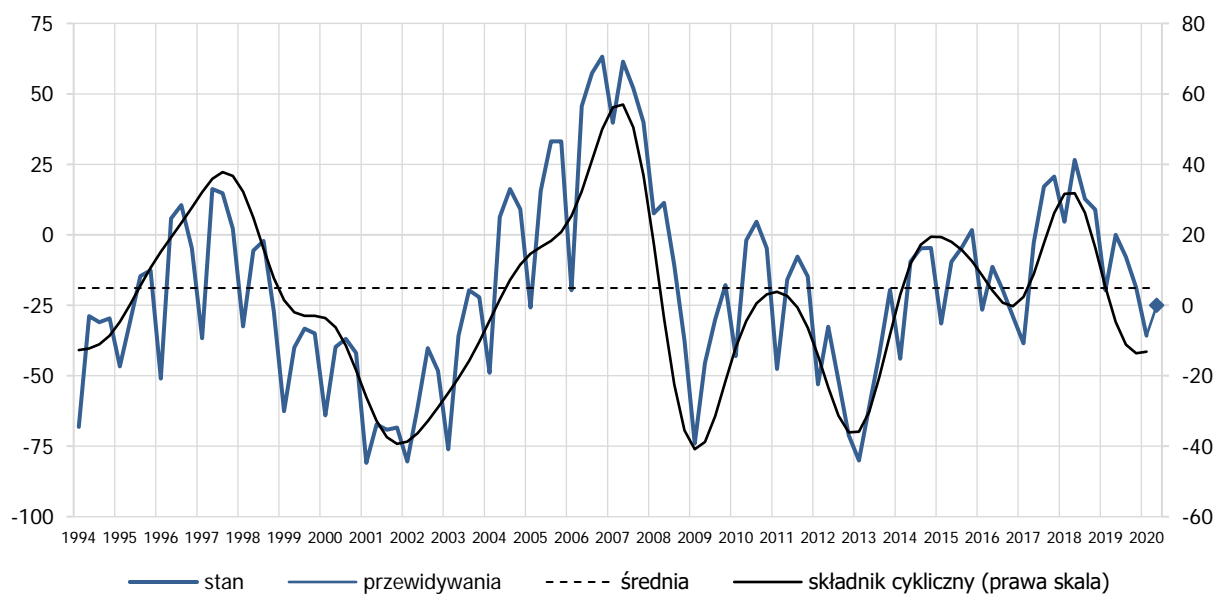

warianty odpowiedzi – odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. poprawa	13,1	16,0	17,8	13,0	13,0	14,6
2. brak zmiany	67,1	65,6	65,9	63,3	48,6	48,8
3. pogorszenie	19,8	18,4	16,4	23,7	38,4	36,6
saldo (1.-3.)	-6,7	-2,4	1,4	-10,7	-25,4	-22,0

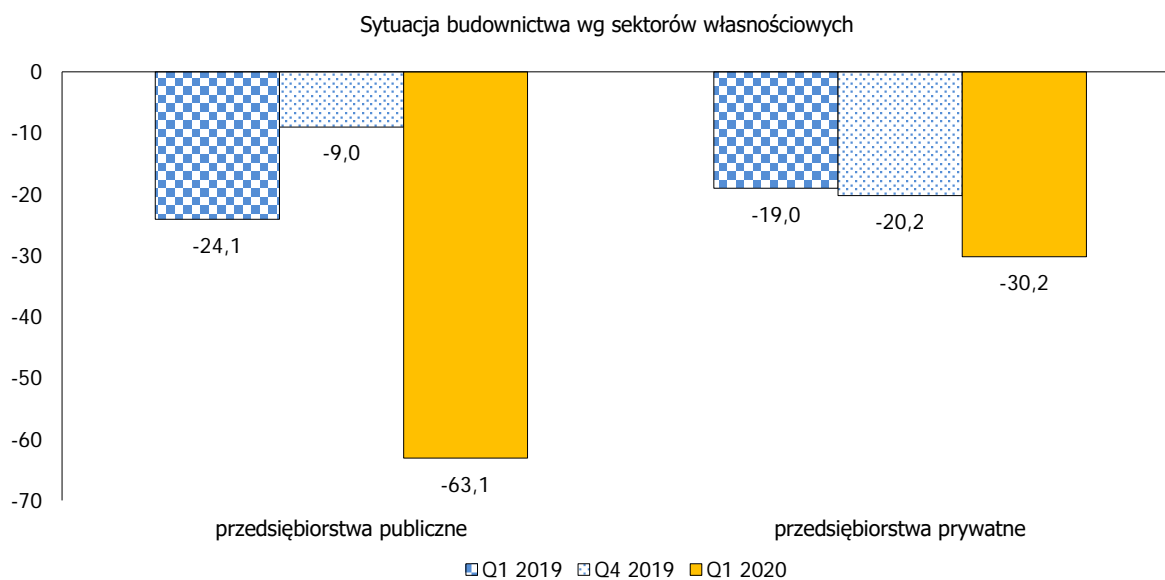

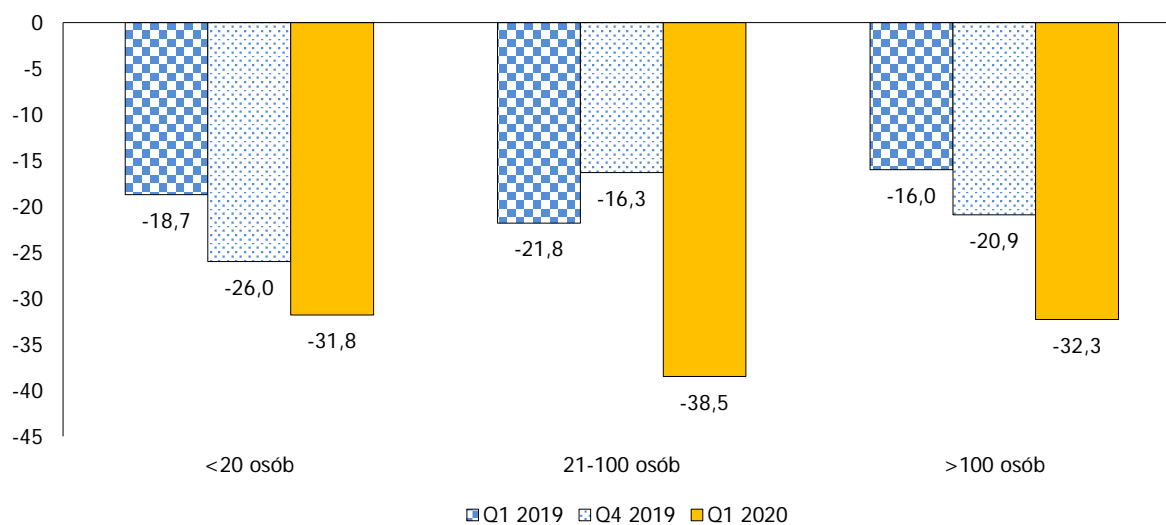
SYTUACJA BUDOWNICTWA

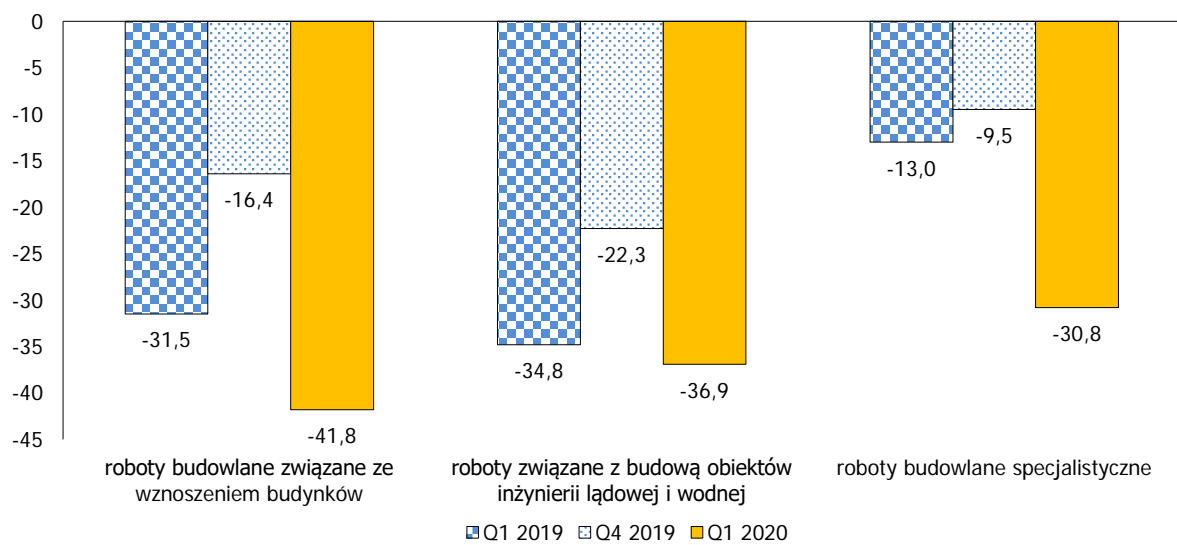
warianty odpowiedzi – odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. poprawa	13,2	21,7	18,3	12,5	9,7	11,7
2. brak zmiany	53,8	56,7	55,6	56,3	44,8	51,6
3. pogorszenie	32,9	21,7	26,1	31,2	45,5	36,7
saldo (1.-3.)	-19,7	0,0	-7,8	-18,7	-35,8	-25,0

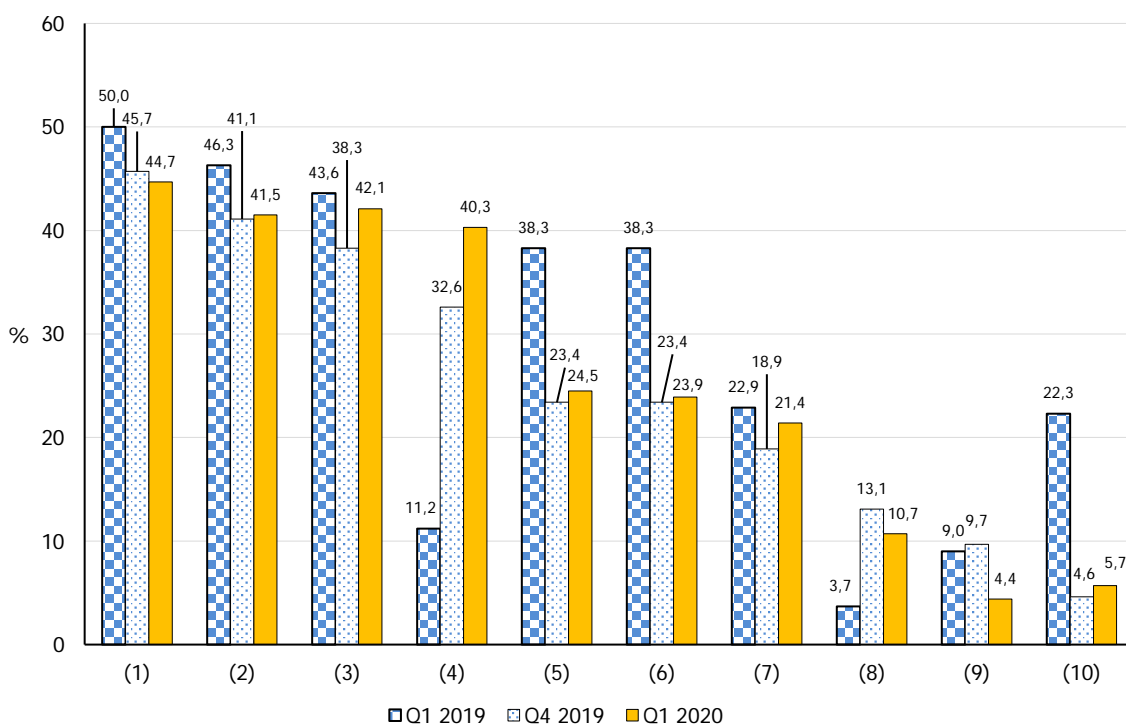
Sytuacja budownictwa wg wielkości zatrudnienia

Sytuacja budownictwa wg rodzajów działalności

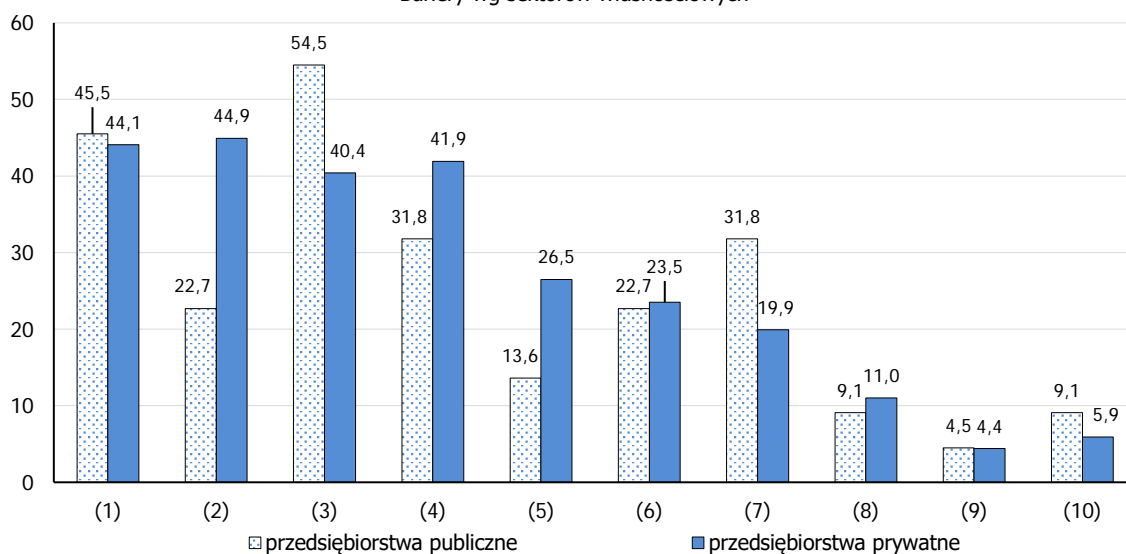

BARIERY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

- (1) konkurencja wewnątrz gałęzi
- (2) obciążenia podatkowe
- (3) ceny surowców i materiałów
- (4) niestabilność przepisów prawnych
- (5) zatory płatnicze
- (6) niedostateczny popyt
- (7) niekorzystne warunki pogodowe
- (8) trudności w uzyskaniu kredytu
- (9) inne
- (10) nie ma barier

Barierę wg sektorów własnościowych

3. Koniunktura w budownictwie w 2019 r.

Tendencja spadkowa w budownictwie, zapoczątkowana w pierwszym kwartale 2018 r., w roku 2019 postępowała. Pod koniec roku wartość wskaźnika koniunktury była niższa niż w czwartym kwartale 2018 r. o 9,3 pkt. Pogorszenie się koniunktury wyrażało się spadkiem wielkości produkcji (obniżenie się wartości salda o 6,5 pkt między IV kwartałem 2018 r. a IV kwartałem 2019 r.), zamówień ogółem (o 13,6 pkt) i zamówień eksportowych (o 54,1 pkt) oraz zatrudnienia (o 7,2 pkt) i inwestycji (o 25,2 pkt). W ciągu roku pogorszyła się również sytuacja finansowa zakładów budowlanych (wartość salda niższa w IV kwartale 2019 r. o 10,4 pkt od wartości z czwartego kwartału 2018 r.), a także ich oceny ogólnej sytuacji gospodarczej w Polsce (o 18,7 pkt) i sytuacji w budownictwie (o 16,1 pkt). Zahamowała natomiast tendencja spadkowa cen usług budowlanych i nieco zwiększył się – z -21 pkt do 19,7 pkt poziom wykorzystania mocy produkcyjnych. W sumie jednak rok 2019 był w budownictwie okresem pogłębienia się niekorzystnej sytuacji gospodarczej, a wyniki pierwszego kwartału 2020 r. nie przyniosą nadziei na poprawę.